C/2025/4524

12.8.2025.

OBAVIJEST KOMISIJE

SMJERNICE [1]

ZA UREDBU (EU) 2023/1115 O PROIZVODIMA KOJI NISU POVEZANI S DEFORESTACIJOM [2]

(C/2025/4524)

Sadržaj

Stranica

1. DEFINICIJE „STAVLJANJA NA TRŽIŠTE”, „STAVLJANJA NA RASPOLAGANJE NA TRŽIŠTU” I „IZVOZA” 3
   a) Stavljanje na tržište 4
   b) Stavljanje na raspolaganje na tržištu 4
   c) Izvoz 5
2. DEFINICIJA „GOSPODARSKOG SUBJEKTA” 5
3. DATUM STUPANJA NA SNAGU I VREMENSKI OKVIR ZA PRIMJENU 6
4. DUŽNA PAŽNJA I DEFINICIJA „ZANEMARIVOG RIZIKA” 9
   a) Procjena rizika 9
   b) Zanemariv rizik 11
   c) Uloga trgovaca koji su MSP-ovi i trgovaca koji nisu MSP-ovi 11
   d) Međudjelovanje s Direktivom o dužnoj pažnji za održivo poslovanje 12
5. POJAŠNJENJE „SLOŽENOSTI LANCA OPSKRBE” 12
6. ZAKONITOST 13
   a) Relevantno zakonodavstvo zemlje proizvodnje 13
   b) Dužna pažnja u pogledu zakonitosti 15
7. PODRUČJE PRIMJENE PROIZVODA 16
   a) Pojašnjenje – Ambalaža i ambalažni materijal 16
   b) Pojašnjenje – Otpad i oporabljeni i reciklirani proizvodi 17
8. REDOVITO ODRŽAVANJE SUSTAVA DUŽNE PAŽNJE 19
9. SLOŽENI PROIZVODI 19
10. ULOGA PROGRAMA CERTIFICIRANJA I PROGRAMA PROVJERE KOJU OBAVLJA TREĆA STRANA U PROCJENI I SMANJENJU RIZIKA 21
    a) Uloga programa certificiranja i programa provjere koju obavlja treća strana 22
    b) Kontekst 24
11. UPOTREBA U POLJOPRIVREDNE SVRHE 25
    1. Uvod 25
    2. Pojašnjenje prenamjene šume u zemljište koje nije namijenjeno za poljoprivredne svrhe 26
    3. Definicija „šume” 27

[1] Ništa u ovim smjernicama ne zamjenjuje niti nadomješta izravno upućivanje na opisane instrumente i Komisija ne prihvaća nikakvu odgovornost za gubitak ni za štetu uzrokovane pogreškama ili izjavama u njima. Samo Sud Europske unije može donositi konačne presude o tumačenju Uredbe.

[2] SL L 150, 9.6.2023., str. 206. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1115/oj.

4. Definicija „upotrebe u poljoprivredne svrhe” i iznimke 28
a) Pojašnjenje svrhe poljoprivrede 28
b) Pojašnjenje prevladavajuće upotrebe zemljišta 29
c) Definicija „poljoprivrednog nasada” 30
d) Pojašnjenje „poljoprivredno-šumarskog sustava” 30
5. Pojašnjenje upotrebe zemljišta u slučaju više načina korištenja zemljišta na istom području te korištenje zemljišnih knjiga i katastarskih planova 31
PRILOG I. 32
PRILOG II. 39

UVOD

U članku 15. stavku 5. Uredbe (EU) 2023/1115 o stavljanju na raspolaganje na tržištu Unije i izvozu iz Unije određene robe i proizvoda povezanih s deforestacijom i degradacijom šuma te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 995/2010 (dalje u tekstu „EUDR”) utvrđeno je da Komisija može izraditi smjernice kako bi se olakšala usklađena provedba Uredbe.

Ove smjernice nisu pravno obvezujuće, a njihova je jedina svrha pružiti informacije o određenim aspektima EUDR-a. One ne zamjenjuju, ne dodaju niti mijenjaju odredbe EUDR-a, kojima se utvrđuju pravne obveze. Ne bi se trebale tumačiti odvojeno; moraju se upotrebljavati zajedno sa zakonodavstvom, a ne kao „samostalan” referentni dokument.

Međutim, ove su smjernice koristan referentni materijal za sve koji se moraju uskladiti s EUDR-om jer se u njima dodatno pojašnjavaju određeni dijelovi zakonodavnog teksta, što znači da mogu usmjeriti gospodarske subjekte i trgovce. Mogu pomoći i nacionalnim nadležnim tijelima i provedbenim tijelima te nacionalnim sudovima u postupku provedbe i izvršenja EUDR-a.

O pitanjima koja su obrađena u ovom dokumentu raspravljalo se i razvilo ih se u suradnji s imenovanim predstavnicima država članica. Dodatna pitanja mogu se obraditi nakon što se stekne više iskustva u primjeni EUDR-a, a u tom bi se slučaju smjernice revidirale u skladu s time.

Za sva pitanja koja su obrađena u ovim smjernicama treba napomenuti da se u skladu s uvodnom izjavom (43) definicije Uredbe temelje na radu Organizacije za hranu i poljoprivredu Ujedinjenih naroda (FAO), Međuvladinog panela o klimatskim promjenama (IPCC), Programa Ujedinjenih naroda za zaštitu okoliša (UNEP) i Međunarodne unije za očuvanje prirode (IUCN).

Drugo izdanje smjernica jasnije je, među ostalim, u pogledu rokova primjene i preciznosti odredaba za gospodarske subjekte i trgovce, čime se olakšavaju jednostavna i učinkovita dužna pažnja i sljedivost.

Načelo proporcionalnosti jedno je od općih načela prava Unije koje se primjenjuje na tumačenje i provedbu zakonodavstva Unije ([3]), što uključuje provedbu odredaba akata Unije u državama članicama, uzimajući u obzir i relevantne odredbe Ugovora.

1. DEFINICIJE „STAVLJANJA NA TRŽIŠTE”, „STAVLJANJA NA RASPOLAGANJE NA TRŽIŠTU” I „IZVOZA”

Relevantno zakonodavstvo:

EUDR – članak 2. – Definicije; članak 4. – Obveze gospodarskih subjekata

Obveze gospodarskih subjekata iz članka 4. primjenjuju se kad su relevantni proizvodi namijenjeni „stavljanju na raspolaganje na tržištu” ili „izvozu” ili se „stavljaju na raspolaganje na tržištu” ili „izvoze”. Obveze trgovaca iz članka 5. primjenjuju se kad su relevantna roba ili relevantni proizvodi namijenjeni „stavljanju na raspolaganje na tržištu” ili se „stavljaju na raspolaganje na tržištu” (vidjeti i poglavlje 4. točku (c) ovih Smjernica).

Pregled scenarija u kojem se objašnjavaju obveze gospodarskih subjekata i trgovaca koji su MSP-ovi i subjekata i trgovaca koji nisu MSP-ovi pri stavljanju na tržište Unije, stavljanju na raspolaganje na tržištu Unije ili izvozu relevantnih proizvoda s tržišta Unije nalazi se u Prilogu I. ovim Smjernicama. Scenariji pokazuju i razlike u obvezama gospodarskih subjekata koji su MSP-ovi i koji su niže u lancu opskrbe (članak 4. stavak 8.) te subjekata i trgovaca koji nisu MSP-ovi (članak 4. stavak 9.).

([3]) Dodatne pojedinosti povezane s provedbom potražite i u najčešćim pitanjima koja su dostupna ovdje: Provedba Uredbe o deforestaciji – Europska komisija (europa.eu).

a) **Stavljanje na tržište**

U skladu s člankom 2. točkom 16. relevantna roba ili relevantni proizvod „stavlja se na tržište” ako se **prvi put** stavlja na raspolaganje na tržištu Unije. Relevantna roba ili relevantni proizvodi koji su već stavljeni na tržište Unije nisu obuhvaćeni ovom definicijom. Pojam „stavljanje na tržište” odnosi se na svaku pojedinu relevantnu robu ili proizvod, a ne na vrstu proizvoda, neovisno o tome je li proizveden kao zasebna jedinica ili serija.

b) **Stavljanje na raspolaganje na tržištu**

U skladu s člankom 2. točkom 18. relevantni proizvod „stavlja se na raspolaganje na tržištu” ako se **isporučuje**:

— za distribuciju, potrošnju ili upotrebu na tržištu Unije – to znači da relevantni proizvod ili roba, nakon što su ubrani ili proizvedeni u EU-u, moraju biti fizički prisutni u EU-u ili uvezeni u EU i podvrgnuti carinskom postupku „puštanja u slobodni promet”. Kad je riječ o relevantnim proizvodima uvezenima u EU, oni ne stječu status „robe Unije” prije nego što se unesu na carinsko područje Unije i carina ih pusti u slobodni promet. Za relevantne proizvode podvrgnute drugim carinskim postupcima osim „puštanja u slobodni promet” (npr. carinsko skladištenje, unutarnja proizvodnja, privremeni uvoz, provoz) ne smatra se da su stavljeni na tržište na temelju EUDR-a;

i

— u okviru trgovačke djelatnosti – to znači djelatnost koja se odvija u poslovnom kontekstu. Trgovačke djelatnosti mogu se odvijati uz naknadu ili besplatno. Područjem primjene EUDR-a obuhvaćene su i opskrba nekomercijalnih potrošača i djelatnosti za koje nema naknade (npr. za donacije ili *pro bono* djelatnosti). Uredbom se ne nameću zahtjevi za nekomercijalne potrošače jer su privatna upotreba i potrošnja izvan područja primjene EUDR-a.

Stoga bi **„stavljanje na raspolaganje na tržištu”** trebalo tumačiti kao aktivnost u kojoj trgovac isporučuje relevantne proizvode na tržištu Unije i. za distribuciju, potrošnju ili upotrebu i ii. u okviru svoje trgovačke djelatnosti.

Stoga bi **„stavljanje na tržište”** trebalo tumačiti kao aktivnost u kojoj gospodarski subjekt stavlja relevantni proizvod na raspolaganje na tržištu Unije i. za distribuciju, potrošnju ili upotrebu, ii. prvi put i iii. u okviru svoje trgovačke djelatnosti.

Kombinirane definicije „gospodarskog subjekta” (članak 2. točka 15. EUDR-a) i „u okviru trgovačke djelatnosti” (članak 2. točka 19. EUDR-a) podrazumijevaju da će svaka osoba koja stavlja relevantni proizvod na tržište

a) za distribuciju komercijalnim ili nekomercijalnim potrošačima, što znači, na primjer, za prodaju ili besplatno;

b) u svrhu obrade; ili

c) za upotrebu u vlastitom poslovanju

podlijegati zahtjevima u pogledu dužne pažnje i treba predočiti izjavu o postupanju s dužnom pažnjom, osim ako se primjenjuje pojednostavnjenje (vidjeti članak 4. stavke 8. i 9. EUDR-a).

Stoga bi **„relevantne proizvode koji ulaze na tržište”** trebalo tumačiti kao relevantne proizvode koji su istodobno:

— deklarirani za stavljanje u carinski postupak „puštanja u slobodni promet” i namijenjeni stavljanju na tržište Unije. Samo za proizvode koje carina pusti u slobodni promet smatra se da su stavljeni na tržište Unije. Drugi carinski postupci osim „puštanja u slobodni promet” (npr. carinsko skladištenje, unutarnja proizvodnja, privremeni uvoz itd.) nisu obuhvaćeni područjem primjene EUDR-a

i

— nisu izravno namijenjeni za privatnu upotrebu ili potrošnju na carinskom području Unije. EUDR se ne primjenjuje na proizvode namijenjene za privatnu upotrebu ili potrošnju (npr. ako pojedinac donese takve proizvode s putovanja izvan EU-a za privatnu upotrebu ili potrošnju).

c) **Izvoz**

U skladu s člankom 2. točkom 37. „izvoz” se odnosi na carinski postupak izvoza kako je utvrđen u članku 269. Uredbe (EU) br. 952/2013 ([4]) i odnosi se na robu Unije koja se iznosi iz carinskog područja Unije.

U članku 269. Uredbe 952/2013 navodi se da se postupak izvoza ne primjenjuje na: (a) robu koja je stavljena u postupak vanjske proizvodnje; (b) robu koja se iznosi iz carinskog područja Unije nakon što je stavljena u postupak upotrebe u posebne svrhe; (c) robu isporučenu za opskrbu zrakoplova ili broda, oslobođenu od PDV-a ili trošarina, bez obzira na odredište zrakoplova ili broda, za što je potreban dokaz takve opskrbe; (d) robu koja je stavljena u postupak unutarnjeg provoza; (e) robu koja se privremeno premješta izvan carinskog područja Unije u skladu s člankom 155. Uredbe 952/2013.

Ponovni izvoz kako je utvrđen u članku 270. Uredbe 952/2013 nije obuhvaćen područjem primjene EUDR-a. Ponovni izvoz u tom pogledu znači da relevantna roba ili relevantni proizvod nije stekao status „robe Unije” i da se iznosi iz carinskog područja Unije nakon podnošenja npr. deklaracije za ponovni izvoz.

Stoga bi „relevantne proizvode koji napuštaju tržište” trebalo tumačiti kao relevantne proizvode koji su deklarirani za stavljanje u carinski postupak „izvoza” u okviru trgovačke djelatnosti.

Prilog I. ovim smjernicama sadržava primjere kako tumačenje pojmova „stavljanje na tržište”, „stavljanje na raspolaganje” i „izvoz” funkcionira u praksi.

2. **DEFINICIJA „GOSPODARSKOG SUBJEKTA”**

Relevantno zakonodavstvo:

EUDR – članak 2. točka 15. – Definicije; članak 7. – Stavljanje na tržište koje obavljaju gospodarski subjekti koji imaju poslovni nastan u trećim zemljama

U skladu s člankom 2. točkom 15. **gospodarski subjekt** je fizička ili pravna osoba koja:

— stavlja relevantne proizvode na tržište ili ih izvozi

— u okviru trgovačke djelatnosti.

Kako bi se omogućila dosljedna identifikacija gospodarskih subjekata, moguće je razlikovati njihove uloge prema tome kako se njihovi relevantni proizvodi stavljaju na tržište Unije, što se razlikuje ovisno o tome jesu li proizvedeni unutar ili izvan EU-a.

— Kad je riječ o relevantnim proizvodima proizvedenima u skladu s člankom 2. točkom 14. **unutar EU-a**, gospodarski subjekt obično je osoba koja ih, nakon što su proizvedeni, distribuira ili upotrebljava u okviru trgovačke djelatnosti; to može biti proizvođač ili izrađivač.

— Osoba koja pretvara relevantni proizvod u drugi relevantni proizvod (nova oznaka HS u skladu s razinom znamenaka definiranom u Prilogu I. Uredbi) i stavlja ga na tržište ili izvozi s tržišta je gospodarski subjekt niže u lancu opskrbe.

— Kad je riječ o relevantnoj robi ili relevantnim proizvodima proizvedenima **izvan EU-a**:

  — o gospodarski subjekt je osoba koja djeluje kao uvoznik kad su relevantna roba ili relevantni proizvodi deklarirani za stavljanje u carinski postupak „puštanja u slobodni promet”. Uvoznik je osoba navedena u odgovarajućem podatkovnom elementu carinske deklaracije, ako je primjenjivo:

    — „uvoznik” u podatkovnom elementu 13 04 000 000 (Prilog B Delegiranoj uredbi 2015/2446 ([5]))

([4]) Uredba (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2013. o Carinskom zakoniku Unije (SL L 269, 10.10.2013., str. 1.).

([5]) Delegirana uredba Komisije (EU) 2015/2446 od 28. srpnja 2015. o dopuni Uredbe (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o detaljnim pravilima koja se odnose na pojedine odredbe Carinskog zakonika Unije (SL L 343, 29.12.2015., str. 1.).

— podatkovni element DE 3/15 u prethodnoj verziji modela carinskih podataka EU-a (EUCDM)

— „primatelj” u polju 8. jedinstvene carinske deklaracije

— o ako osoba koja djeluje kao uvoznik, kad se relevantna roba ili relevantni proizvodi deklariraju za stavljanje u carinski postupak „puštanja u slobodni promet”, nema poslovni nastan u EU-u, prva fizička ili pravna osoba koja relevantne proizvode stavlja na raspolaganje na tržištu također se smatra gospodarskim subjektom, tj. iako nije gospodarski subjekt u skladu s definicijom utvrđenom u članku 2. točki 15., na nju se primjenjuju obveze gospodarskog subjekta u skladu s člankom 7. Taj se zahtjev nadovezuje na uobičajenu obvezu gospodarskog subjekta s poslovnim nastanom izvan Unije i njime se nastoji osigurati da u EU-u uvijek postoji jedan odgovorni akter.

— Kad je riječ o relevantnim proizvodima koji se **uvoze** u EU, definicija „gospodarskog subjekta” neovisna je o promjeni vlasništva nad proizvodom i drugim ugovornim aranžmanima.

— U slučaju stavljanja **domaćeg** proizvoda na tržište, gospodarski subjekt obično je osoba koja je u trenutku prodaje vlasnik robe ili proizvoda, no to može ovisiti o pojedinačnim okolnostima ugovornog sporazuma. Ako osoba sklopi ugovor kojim ovlašćuje drugu ugovornu stranku za proizvodnju relevantne robe, ugovorna stranka koja obavlja proizvodnju smatra se gospodarskim subjektom ako samim činom proizvodnje izravno i automatski postane vlasnik proizvoda (npr. putem sječe stabala ili nakon teljenja). To nije slučaj ako je primjenjivim nacionalnim pravom ili ugovorom predviđeno da fizička ili pravna osoba nakon proizvodnje prenosi pravo vlasništva na drugu ugovornu stranku (vidjeti presudu C-370/23 od 21. studenog 2024 ([6]).).

— Kad je riječ o relevantnim proizvodima koji se **izvoze** iz Unije, gospodarski subjekt obično je osoba koja djeluje kao izvoznik kad se relevantni proizvodi deklariraju za stavljanje u carinski postupak izvoza. Izvoznik je osoba navedena u odgovarajućem podatkovnom elementu carinske deklaracije, ako je primjenjivo:

— o „izvoznik” u podatkovnom elementu 13 01 000 000 (Prilog B Delegiranoj uredbi 2015/2446)

— o podatkovni element DE 3/1 u prethodnoj verziji modela carinskih podataka EU-a (EUCDM)

— o „pošiljatelj/izvoznik” u polju 2. jedinstvene carinske deklaracije.

Pružatelji usluga, koji nude usluge logističke ili tehničke podrške, na primjer otpremnici, brodski agenti ili carinski zastupnici, koji nemaju vlasništvo ili slična prava nad proizvodima kojima rukuju, nisu ni „gospodarski subjekti” ni „trgovci” za potrebe Uredbe ako proizvode ne stavljaju na tržište, ne stavljaju na raspolaganje na tržištu ili ne izvoze.

Uloga gospodarskih subjekata dodatno je objašnjena u scenarijima u Prilogu I. ovim smjernicama.

3. **DATUM STUPANJA NA SNAGU I VREMENSKI OKVIR ZA PRIMJENU**

Relevantno zakonodavstvo:

EUDR – članak 1. stavak 2. – Predmet i područje primjene; članak 37. – Stavljanje izvan snage; članak 38. – Stupanje na snagu i datum početka primjene

EUDR je stupio na snagu 29. lipnja 2023. Većina obveza za gospodarske subjekte i trgovce te nadležna tijela, uključujući one iz članaka od 3. do 13., članaka od 16. do 24. i članaka 26., 31. i 32., primjenjuje se od **30. prosinca 2025.** u skladu s Uredbom (EU) 2024/3234 ([7]) o izmjeni odredaba EUDR-a koje se odnose na datum početka primjene.

([6]) ECLI:EU:C:2024:972.
([7]) SL L, 2024/3234, 23.12.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3234/oj.

Za gospodarske subjekte koji su osnovani kao **mikropoduzeća ili mala poduzeća** do 31. prosinca 2020. (u skladu s člankom 3. stavkom 1. odnosno stavkom 2. Direktive 2013/34/EU) obveze iz članaka od 3. do 13., članaka od 16. do 24. i članaka 26., 31. i 32. primjenjuju se od **30. lipnja 2026.**, osim u pogledu proizvoda obuhvaćenih Prilogom Uredbi br. 995/2010 o utvrđivanju obveza gospodarskih subjekata koji stavljaju u promet drvo i proizvode od drva ([8]) (EUTR). To znači da postoji **prijelazno razdoblje** između stupanja na snagu Uredbe (29. lipnja 2023.) i početka primjene (30. prosinca 2025., odgođeno do 30. lipnja 2026. za mala poduzeća ili mikropoduzeća koja su osnovana do 31. prosinca 2020.) u kojem se gospodarski subjekti i trgovci koji stavljaju na tržište Unije, stavljaju na raspolaganje na tržištu Unije ili izvoze s tržišta Unije izuzimaju od glavnih obveza na temelju EUDR-a.

Sljedeća se pravila primjenjuju na svu robu i povezane relevantne proizvode, **osim drva i proizvoda od drva obuhvaćenih Prilogom EUTR-u**:

— Ako se relevantna roba ili relevantni proizvod stavljaju na tržište tijekom prijelaznog razdoblja koje se primjenjuje na odgovarajućeg gospodarskog subjekta, obveze iz EUDR-a ne primjenjuju se na gospodarskog subjekta.

— Nadalje, svi relevantni proizvodi stavljeni na tržište ili stavljeni na raspolaganje na tržištu nakon početka primjene koji su u cijelosti proizvedeni od robe ili proizvoda stavljenih na tržište tijekom prijelaznog razdoblja neće podlijegati obvezama EUDR-a. To znači da će se odgođenim datumom početka primjene za **mala poduzeća i mikropoduzeća** (30. lipnja 2026.), u slučaju stavljanja na tržište ili stavljanja na raspolaganje na tržištu, izuzeti i srednji i veliki gospodarski subjekti i trgovci niže u lancu opskrbe koji trguju tim proizvodima ili proizvodima dobivenima od njih.

— U prethodno opisanim slučajevima obveza gospodarskih subjekata niže u lancu opskrbe (ili trgovaca koji naknadno stavljaju na raspolaganje relevantni proizvod koji je stavljen na tržište u prijelaznom razdoblju) bit će ograničena na prikupljanje dovoljno uvjerljivih i provjerljivih dokaza kojima se dokazuje da je relevantni proizvod prvotno stavljen na tržište prije (odgođenog) početka primjene Uredbe.

— Kad je riječ o **dijelovima relevantnog dobivenog proizvoda** koji su proizvedeni s drugim relevantnim proizvodima stavljenima na tržište od 30. prosinca 2025. (ili su ih od 30. lipnja 2026. na tržište stavila mikropoduzeća ili mala poduzeća), gospodarski subjekti niže u lancu opskrbe koji stavljaju proizvode na tržište i trgovci podlijegat će standardnim obvezama iz Uredbe neovisno o tome što bi neki drugi dijelovi mogli biti obuhvaćeni prijelaznim razdobljem.

U skladu s **člankom 1. stavkom 2. EUDR-a** EUDR se ne primjenjuje ako su relevantni proizvodi **proizvedeni** prije 29. lipnja 2023. Vrijeme i mjesto proizvodnje odnose se na datum proizvodnje i mjesto proizvodnje relevantne robe, što se odnosi i na robu i na dobivene proizvode. U većini slučajeva datum proizvodnje bit će vrijeme ubiranja proizvoda, uz iznimku **proizvoda dobivenih od goveda**, u kojem slučaju relevantno vrijeme proizvodnje počinje na datum kad se govedo otelilo.

U tablici u nastavku prikazano je zakonodavstvo koje se primjenjuje na relevantne proizvode obuhvaćene područjem primjene Uredbe (EU) 2023/1115, uz iznimku drva i proizvoda od drva obuhvaćenih Prilogom EUTR-u:

		Datum stavljanja relevantne robe ili relevantnog proizvoda na tržište EU-a	
Relevantni proizvodi	Datum proizvodnje relevantne robe	Prije 30. prosinca 2025. i prije 30. lipnja 2026. za mikro i male gospodarske subjekte	Od 30. prosinca 2025. (uključivo) za velika i srednja poduzeća i od 30. lipnja 2026. (uključivo) za mikro i male gospodarske subjekte
Goveda, kakao, kava, palma uljarica, guma i proizvodi od soje navedeni u Prilogu I. Uredbi (EU) 2023/1115	Prije 29. lipnja 2023.	Uredba (EU) 2023/1115 (EUDR) nije primjenjiva.	Uredba (EU) 2023/1115 (EUDR) nije primjenjiva.
	Od 29. lipnja 2023. (uključivo)	Uredba (EU) 2023/1115 (EUDR) nije primjenjiva.	**Uredba (EU) 2023/1115 (EUDR) je primjenjiva.**

([8]) OJ L 295, 12.11.2010, p. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2010/995/oj.

		Datum stavljanja relevantne robe ili relevantnog proizvoda na tržište EU-a	
Relevantni proizvodi	Datum proizvodnje relevantne robe	Prije 30. prosinca 2025. i prije 30. lipnja 2026. za mikro i male gospodarske subjekte	Od 30. prosinca 2025. (uključivo) za velika i srednja poduzeća i od 30. lipnja 2026. (uključivo) za mikro i male gospodarske subjekte
Drvni proizvodi navedeni u Prilogu I. Uredbi (EU) 2023/1115 koji nisu navedeni u Prilogu Uredbi br. 995/2010 (EUTR)	Prije 29. lipnja 2023.	Uredba (EU) 2023/1115 (EUDR) nije primjenjiva.	Uredba (EU) 2023/1115 (EUDR) nije primjenjiva.
	Od 29. lipnja 2023. (uključivo)	Uredba (EU) 2023/1115 (EUDR) nije primjenjiva.	**Uredba (EU) 2023/1115 (EUDR) je primjenjiva.**

Na **drvo i proizvode od drva** obuhvaćene Prilogom EUTR-u primjenjuju se posebna pravila u skladu s člankom 37. stavkom 3. EUDR-a:

— Kad je riječ o drvu i proizvodima od drva proizvedenima (posječenima) prije 29. lipnja 2023. i:

  — o stavljenima na tržište prije 30. prosinca 2025., takvi proizvodi i proizvodi dobiveni od njih moraju biti u skladu s pravilima EUTR-a; ako dobiveni proizvodi nisu obuhvaćeni Prilogom EUTR-u, ti su proizvodi izuzeti iz EUTR-a i EUDR-a

  — o stavljenima na tržište od 30. prosinca 2025. do 31. prosinca 2028.: na proizvode se i dalje primjenjuju pravila EUTR-a ako su obuhvaćeni Prilogom EUTR-u (vidjeti prethodno navedeno)

  — o stavljenima na tržište od 31. prosinca 2028., takvi proizvodi i proizvodi dobiveni od njih moraju biti u skladu s člankom 3. EUDR-a.

— Kad je riječ o drvu i proizvodima od drva proizvedenima od 29. lipnja 2023. do 30. prosinca 2025. i:

  — o stavljenima na tržište prije 30. prosinca 2025., takvi proizvodi i proizvodi dobiveni od njih moraju biti u skladu s pravilima EUTR-a; ako dobiveni proizvodi nisu obuhvaćeni Prilogom EUTR-u, ti su proizvodi izuzeti iz EUTR-a i EUDR-a

  — o stavljenima na tržište od 30. prosinca 2025., takvi proizvodi i proizvodi dobiveni od njih moraju biti u skladu s pravilima EUDR-a.

— Drvo i proizvodi od drva proizvedeni (posječeni) od 30. prosinca 2025. moraju biti u skladu s pravilima EUDR-a.

1. Je li za papirnate proizvode koji se stavljaju na tržište od 30. prosinca 2025., ali su proizvedeni od drva koje je posječeno i stavljeno na tržište u razdoblju od 29. lipnja 2023. do 30. prosinca 2025., potrebno priložiti izjavu o postupanju s dužnom pažnjom?

U takvim slučajevima posječeno drvo i proizvodi proizvedeni od takvog drva moraju biti u skladu s EUTR-om. Nije potrebno priložiti izjavu o postupanju s dužnom pažnjom jer se taj zahtjev primjenjuje na proizvode obuhvaćene područjem primjene EUDR-a.

U tablici u nastavku prikazano je zakonodavstvo koje se primjenjuje na proizvode od drva obuhvaćene Prilogom Uredbi (EU) br. 995/2010:

		Datum stavljanja relevantne robe ili relevantnog proizvoda na tržište EU-a		
Relevantni proizvodi	Datum proizvodnje	Prije 30. prosinca 2025.	Od 30. prosinca 2025. (uključivo) do 30. prosinca 2028. (uključivo)	Od 31. prosinca 2028. (uključivo)
Drvo i proizvodi od drva definirani u Prilogu Uredbi (EU) br. 995/2010 (EUTR)	Prije 29. lipnja 2023.	Uredba (EU) br. 995/2010 (EUTR)	Uredba (EU) br. 995/2010 (EUTR)	**Uredba (EU) 2023/1115 (EUDR)**
	Od 29. lipnja 2023. (uključivo)	Uredba (EU) br. 995/2010 (EUTR)	**Uredba (EU) 2023/1115 (EUDR)**	**Uredba (EU) 2023/1115 (EUDR)**

4. **DUŽNA PAŽNJA I DEFINICIJA „ZANEMARIVOG RIZIKA"**

Relevantno zakonodavstvo:

EUDR – članak 2. točka 26. – Definicije; članak 4. – Obveze gospodarskih subjekata, članak 8. – Dužna pažnja; članak 9. – Zahtjevi u pogledu informacija; članak 10. – Procjena rizika

U skladu s člankom 4. stavkom 1. gospodarski subjekti moraju postupati s dužnom pažnjom u skladu s člankom 8. prije stavljanja relevantnih proizvoda na tržište ili njihova izvoza kako bi dokazali da su relevantni proizvodi usklađeni s člankom 3. U tu svrhu i u skladu s člankom 12. stavkom 1. EUDR-a gospodarski subjekti uspostavljaju i ažuriraju okvir postupaka i mjera, tj. sustav dužne pažnje u skladu s člankom 12. stavkom 1. EUDR-a, za postupanje s dužnom pažnjom u skladu s člankom 8. kako bi osigurali da su relevantni proizvodi koje stavljaju na tržište ili izvoze usklađeni s člankom 3. EUDR-a. Gospodarski subjekti odgovorni su za temeljito ispitivanje i analizu vlastitih poslovnih aktivnosti, što zahtijeva prikupljanje relevantnih podataka, njihovu analizu i, prema potrebi, donošenje mjera za smanjenje rizika, osim ako se procijeni da je rizik od neusklađenosti zanemariv. Prikupljanje podataka, analiza rizika i smanjenje rizika moraju biti uzročno povezani i odražavati značajke poslovnih aktivnosti gospodarskog subjekta i lanaca opskrbe.

Gospodarski subjekti u skladu s člankom 10. stavkom 2. moraju navesti kriterije za procjenu rizika koje uzimaju u obzir u vezi s relevantnim proizvodima koje namjeravaju staviti na tržište Unije ili izvoziti s njega. Stoga kriteriji procjene rizika trebaju biti prilagođeni relevantnim proizvodima koje gospodarski subjekt namjerava staviti na tržište ili izvoziti s tržišta.

a) **Procjena rizika**

Zahtjevima u pogledu dužne pažnje utvrđenima u članku 8. od gospodarskog subjekta zahtijeva se da:

— od svakog pojedinog dobavljača prikuplja informacije, dokumente i podatke o relevantnim proizvodima na koje se primjenjuje EUDR (navedenima u Prilogu I.) u skladu s člancima 8. i 9.

— provjerava i analizira te informacije zajedno s drugim kontekstualnim informacijama i na temelju toga provede procjenu rizika u skladu s člankom 10., i

— donese mjere za smanjenje rizika u skladu s člankom 11., osim ako se u procjeni rizika provedenoj u skladu s člankom 10. zaključi da ne postoji rizik od neusklađenosti relevantnih proizvoda ili da je rizik zanemariv.

U članku 9. stavku 1. navode se informacije o proizvodu koje se moraju procijeniti, uključujući informacije specifične za proizvod i njegov lanac opskrbe. U članku 10. stavku 2. utvrđuju se dodatne kontekstualne informacije potrebne za procjenu razine rizika, kao što je stanje šuma u zemlji proizvodnje.

Ako su proizvodi proizvedeni od robe dobivene iz više izvora ili geolokacija, potrebno je procijeniti rizik za svaki izvor ili geolokaciju.

Na temelju prikupljenih podataka moraju se provesti precizno definirane zadaće analize rizika i utvrditi kategorije rizika, kao i potrebne mjere za smanjenje rizika koje se na njih odnose. Gospodarski subjekti mogu procijeniti razinu rizika samo na pojedinačnoj osnovi jer ona ovisi o nizu čimbenika.

Postoje razni načini za provedbu procjene rizika, ali gospodarski subjekt za svaki relevantni proizvod mora uzeti u obzir kriterije navedene u članku 10. stavku 2. To bi trebalo uključivati razmatranje sljedećih pitanja:

— *Gdje je proizvod proizveden?*

  Koja je razina rizika dodijeljena zemlji proizvodnje ili njezinim dijelovima u skladu s člankom 29. ([9])? Koliki je udio šumskog pokrova i koja je učestalost (stopa) degradacije šuma ili deforestacije u zemlji proizvodnje ili njezinim dijelovima? Koliko je visoka učestalost (stopa) nezakonite proizvodnje relevantne robe u zemlji ili njezinim dijelovima?

— *Koji su rizici specifični za proizvod?*

  Postoje znatne razlike u načinu proizvodnje raznih relevantnih proizvoda navedenih u Prilogu I. EUDR-u, što će utjecati na rizik od neusklađenosti. Na primjer, neki proizvodi sadržavaju sirovine proizvedene na stotinama odvojenih geolokacija ili tijekom proizvodnje prolaze kroz značajne kemijske ili fizikalne postupke.

— *Je li lanac opskrbe složen?*

  Za pojašnjenje koncepta „složenosti lanca opskrbe” vidjeti odjeljak 5.

— *Postoje li naznake da je poduzeće u lancu opskrbe uključeno u prakse povezane s nezakonitošću, deforestacijom ili degradacijom šuma?*

  Postoji veći rizik da relevantna roba ili proizvodi kupljeni od poduzeća koje je povezano s nezakonitim praksama, deforestacijom ili degradacijom šuma budu neusklađeni. Jesu li dostavljene potkrijepljene sumnje o poduzećima u lancu opskrbe u skladu s člankom 31.? Jesu li poduzeća u lancu opskrbe prekršila relevantne zakone ([10]) i je li ih država sankcionirala zbog kršenja tih zakona?

— *Jesu li u programu certificiranja ili programu provjere koju obavlja treća strana dostupne dodatne informacije o usklađenosti poduzeća u lancu opskrbe s EUDR-om?*

  Za pojašnjenje uloge programa provjere koju obavlja treća strana vidjeti odjeljak 10.

— *Jesu li relevantni proizvodi proizvedeni u skladu s relevantnim zakonodavstvom zemlje proizvodnje?*

  Relevantno zakonodavstvo zemlje proizvodnje definirano je u članku 2. točki 40. Za dodatne informacije o zahtjevima u pogledu zakonitosti vidjeti odjeljak 6.

— *Postoje li problemi u vezi sa zemljom proizvodnje i zemljom podrijetla ili njihovim dijelovima, kao što su razina korupcije, učestalost krivotvorenja dokumenata i podataka, neprovođenje zakonodavstva, kršenje međunarodno priznatih ljudskih prava, oružani sukob ili prisutnost sankcija koje su nametnuli Vijeće sigurnosti UN-a ili Vijeće Europske unije?*

  Ti problemi mogu ugroziti pouzdanost nekih dokumenata koji dokazuju usklađenost s primjenjivim zakonodavstvom. Stoga bi trebalo razmotriti razinu korupcije u zemlji, indekse rizika poslovanja i druge relevantne pokazatelje.

([9]) Smatra se da je rizik standardan ako za dotičnu zemlju nije određena posebna razina rizika.
([10]) Zakone koji se odnose na nezakonitost, deforestaciju i degradaciju šuma.

— *Je li dobavljač stavio na raspolaganje sve dokumente koji dokazuju usklađenost s primjenjivim zakonodavstvom i mogu li se oni odmah provjeriti?*

Ako su svi relevantni dokumenti spremni i dostupni na zahtjev gospodarskih subjekata, vjerojatnije je da je lanac opskrbe dobro uspostavljen i da je dobavljač upoznat sa zahtjevima EUDR-a.

b) **Zanemariv rizik**

Pojam zanemarivog rizika trebalo bi tumačiti u skladu s člankom 2. točkom 26., što znači da na temelju sveobuhvatne procjene informacija specifičnih za pojedinačne proizvode i općih informacija u skladu s člankom 10. te, prema potrebi, primjene odgovarajućih mjera za smanjenje rizika u skladu s člankom 11. roba ili proizvodi ne ukazuju na bilo kakav *razlog za zabrinutost* u pogledu njihove neusklađenosti s člankom 3. točkom (a) (nisu povezani s deforestacijom) ili točkom (b) (proizvedeni su zakonito, u skladu s primjenjivim zakonodavstvom u zemlji proizvodnje).

Popis kriterija za procjenu rizika iz članka 10. stavka 2. nije iscrpan, a gospodarski subjekti mogu odlučiti primijeniti dodatne kriterije ako će oni pomoći u utvrđivanju vjerojatnosti da su relevantna roba ili proizvod nezakonito proizvedeni ili da su povezani s deforestacijom ili ako će pomoći u dokazivanju zakonite proizvodnje ili proizvodnje koja nije povezana s deforestacijom.

U skladu s člankom 13. gospodarski subjekti koji su MSP-ovi i subjekti koji nisu MSP-ovi i nabavljaju robu ili proizvod iz zemalja niskog rizika ne moraju ispuniti obveze iz članaka 10. i 11. kako bi postigli zanemariv rizik nakon što se u skladu s člankom 13. stavkom 1. (i) procijeni složenost relevantnog lanca opskrbe i rizik od izbjegavanja mjera ili miješanja s proizvodima nepoznatog podrijetla i (ii) utvrdi da su sva relevantna roba i proizvodi koje stavljaju na tržište ili izvoze proizvedeni isključivo u onim zemljama ili njihovim dijelovima koji su razvrstani u kategoriju niskog rizika u skladu s člankom 29. ([11]) Međutim, koraci opisani u člancima 10. i 11. primjenjuju se ako gospodarski subjekt koji robu ili proizvod nabavlja iz zemlje niskog rizika dobije ili sazna za bilo koju informaciju koja bi ukazivala na rizik od neusklađenosti ili izbjegavanja obveza, vidjeti članak 13. stavak 2. Ne dovodeći u pitanje obveze koje gospodarski subjekt ima na temelju članka 13., za prikupljanje informacija koje se propisuju člankom 9. stavkom 1. točkama(g) i (h) EUDR-a općenito je dovoljno da se informacije same po sebi mogu neovisno provjeriti i potvrditi. Gospodarski subjekt mogao bi to učiniti tako što će, na primjer, osigurati internu dosljednost informacija povezanih s proizvodom. Daljnji koraci za procjenu informacija nisu potrebni, osim ako tijekom prikupljanja informacija ili tijekom procjene propisane člankom 13. EUDR-a gospodarski subjekti saznaju za relevantne nove informacije koje upućuju na to da za relevantni proizvod koji namjeravaju staviti na tržište ili izvoziti postoji rizik od neusklađenosti s Uredbom.

Za gospodarske subjekte koji nisu MSP-ovi i koji su niže u lancu opskrbe može se primijeniti i pojednostavnjenje u skladu s člankom 4. stavkom 9., što znači da gospodarski subjekti koji nisu MSP-ovi u ovom slučaju moraju samo utvrditi da je na početku lanca opskrbe pravilno provedena dužna pažnja. Utvrđivanje da je pravilno provedena dužna pažnja ne mora nužno podrazumijevati obvezu sustavne provjere svake pojedinačne izjave o postupanju s dužnom pažnjom koja je podnesena na početku lanca opskrbe. Na primjer, gospodarski subjekt koji nije MSP i koji se nalazi na kraju lanca mogao bi provjeriti imaju li gospodarski subjekti s početka lanca uspostavljen operativni i ažurirani sustav dužne pažnje, uključujući odgovarajuće i razmjerne politike, kontrole i postupke za smanjenje rizika od neusklađenosti relevantnih proizvoda i djelotvorno upravljanje tim rizicima, kako bi se osiguralo pravilno i redovito provođenje dužne pažnje.

Ako se pri procjeni i smanjenju rizika zaključi da bilo koji od kriterija rizika otkriva nezanemarivu razinu rizika, trebalo bi smatrati da proizvod nosi nezanemariv rizik, zbog čega ga gospodarski subjekt ne smije staviti na tržište Unije niti ga izvoziti s tržišta Unije.

c) **Uloga trgovaca koji su MSP-ovi i trgovaca koji nisu MSP-ovi**

U skladu s člankom 2. točkom 17. trgovci su osobe u lancu opskrbe, osim gospodarskih subjekata, koje u okviru trgovačke djelatnosti stavljaju relevantne proizvode na raspolaganje na tržištu.

Obveze dužne pažnje primjenjuju se na trgovca ovisno o tome je li MSP ili nije, što se utvrđuje u skladu s kriterijima iz članka 3. Direktive 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća, vidjeti članak 2. točku 30. Uredbe EU-a o EUDR-u.

Ako **trgovac nije MSP**, u skladu s člankom 5. stavkom 1. primjenjuju se obveze i odredbe za subjekte koji nisu MSP-ovi, što znači da trgovac koji nije MSP mora utvrditi da je na početku lanca provedena dužna pažnja (vidjeti prethodno potpoglavlje).

([11]) U skladu s člankom 29. stavkom 2. Komisija će u provedbenim aktima objaviti popis zemalja ili njihovih dijelova koji predstavljaju niski ili visoki rizik.

Za **trgovce koji su MSP-ovi** primjenjive obveze utvrđene su u članku 5. stavcima od 2. do 6. Uredbe. Trgovci koji su MSP-ovi stavljaju relevantne proizvode na raspolaganje na tržištu samo ako posjeduju informacije koje se zahtijevaju na temelju članka 5. stavka 3., u osnovi identitet svojih dobavljača i korporativnih klijenata te referentne brojeve izjava o postupanju s dužnom pažnjom povezanih s proizvodima. Trgovci koji su MSP-ovi ne moraju postupati s dužnom pažnjom i ne moraju utvrditi da je dužna pažnja provedena na početku lanca. Njihova je obveza održavati sljedivost relevantnih proizvoda, što znači da moraju prikupljati i čuvati informacije te ih na zahtjev staviti na raspolaganje nadležnim tijelima radi dokazivanja sukladnosti.

d) **Međudjelovanje s Direktivom o dužnoj pažnji za održivo poslovanje**

Direktivom 2024/1760 o dužnoj pažnji za održivo poslovanje ([12]) (CSDDD) uspostavlja se opći horizontalni okvir za dužnu pažnju u pogledu održivosti za vrlo velika poduzeća iz EU-a i izvan EU-a. EUDR pruža sektorski okvir za deforestaciju u pogledu određenih aspekata dužne pažnje za određene proizvode. CSDDD i EUDR imaju različita područja primjene, ali se u velikoj mjeri nadopunjuju i trebali bi se dosljedno primjenjivati kako bi se osigurala djelotvorna dužna pažnja. Ako su posebna pravila o dužnoj pažnji na temelju EUDR-a u suprotnosti s općim pravilima CSDDD-a, odredbe EUDR-a, s obzirom na to da su *lex specialis*, imaju prednost nad općim pravilima CSDDD-a (*lex generalis*) u mjeri u kojoj se njima predviđaju opsežnije ili konkretnije obveze s istim ciljevima. To je pravilo utvrđeno u članku 1. stavku 3. CSDDD-a i u skladu je s načelima prava EU-a, koja u takvim slučajevima daju prednost *lex specialis* nad *lex generalis*.

5. **POJAŠNJENJE „SLOŽENOSTI LANCA OPSKRBE”**

Relevantno zakonodavstvo:

EUDR – članak 8. – Dužna pažnja; članak 9. – Zahtjevi u pogledu informacija; članak 10. – Procjena rizika; članak 11. – Smanjenje rizika

„Složenost relevantnog lanca opskrbe” izričito je navedena kao kriterij procjene rizika u članku 10. stavku 2. točki (i) EUDR-a te je stoga relevantna za procjenu i smanjenje rizika u okviru postupanja s dužnom pažnjom. To je jedan od nekoliko kriterija za procjenu i smanjenje rizika u okviru postupanja s dužnom pažnjom iz članaka 10. i 11.

Taj kriterij temelji se na logici da bi praćenje relevantnih proizvoda do zemlje proizvodnje i zemljišnih čestica na kojima je relevantna roba proizvedena moglo biti teže ako je lanac opskrbe složen, a taj je čimbenik povezan s većim rizikom od neusklađenosti. Nedosljednost relevantnih informacija i podataka te problemi s dobivanjem potrebnih informacija u bilo kojem dijelu lanca opskrbe mogu povećati rizik od ulaska neusklađene robe ili proizvoda u lanac opskrbe. Glavno je pitanje koliko je relevantnu robu pronađenu u relevantnom proizvodu moguće pratiti do zemljišnih čestica na kojima je proizvedena.

Rizik od neusklađenosti povećat će se ako složenost lanca opskrbe otežava utvrđivanje informacija koje se zahtijevaju u skladu s člankom 9. stavkom 1. i člankom 10. stavkom 2. EUDR-a. Postojanje neidentificiranih koraka u lancu opskrbe ili bilo kojeg drugog nalaza koji upućuje na neusklađenost može dovesti do zaključka da je rizik nezanemariv.

Složenost lanca opskrbe povećava se s brojem prerađivača i posrednika između zemljišnih čestica u zemlji proizvodnje i gospodarskog subjekta ili trgovca. Složenost se može povećati i ako se za proizvodnju novog relevantnog proizvoda upotrebljava više od jedan relevantan proizvod ili ako relevantna roba potječe iz više zemalja proizvodnje. S druge strane, postupanje s dužnom pažnjom vjerojatno će biti jednostavnije u kratkim lancima opskrbe, a kratki lanac opskrbe može, posebno u slučaju pojednostavnjenog postupanja s dužnom pažnjom u skladu s člankom 13., biti jedan od čimbenika koji pomaže u dokazivanju da je rizik od izbjegavanja obveza iz Uredbe zanemariv.

([12]) Direktiva (EU) 2024/1760 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o dužnoj pažnji za održivo poslovanje i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937 i Uredbe (EU) 2023/2859 (SL L, 2024/1760, 5.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj).

Kako bi procijenili složenost lanca opskrbe, gospodarski subjekti i trgovci mogu se poslužiti sljedećim (nepotpunim) popisom pitanja za relevantne proizvode koji se stavljaju na tržište Unije, stavljaju na raspolaganje na tržištu Unije ili izvoze s njega:

— Je li bilo nekoliko prerađivača i/ili koraka u lancu opskrbe prije nego što je određeni relevantni proizvod stavljen na tržište Unije, stavljen na raspolaganje na tržištu Unije ili izvezen s njega?

— Sadržava li relevantni proizvod relevantnu robu nabavljenu s nekoliko zemljišnih čestica i/ili iz nekoliko zemalja proizvodnje?

— Je li relevantni proizvod visoko prerađen proizvod (koji sam može sadržavati više drugih relevantnih proizvoda)?

— U slučaju drva,

  — sastoji li se relevantni proizvod od više od jedne vrste drveća?

  — je li se drvom i/ili proizvodima od drva trgovalo u više zemalja?

  — jesu li svi relevantni prerađeni proizvodi prerađeni ili proizvedeni u trećim zemljama prije nego što su stavljeni na tržište Unije, stavljeni na raspolaganje na tržištu Unije ili izvezeni s njega?

6. **ZAKONITOST**

Relevantno zakonodavstvo:

EUDR – članak 2. točka 40. – Definicije i članak 3. točka (b) – Zabrana

U skladu s člankom 3. EUDR-a relevantna roba i relevantni proizvodi smiju se staviti na tržište ili staviti na raspolaganje na tržištu ili izvesti samo ako su ispunjeni **svi** sljedeći uvjeti:

a) nisu povezani s deforestacijom;

b) **proizvedeni su u skladu s relevantnim zakonodavstvom zemlje proizvodnje**; i

c) obuhvaćeni su izjavom o postupanju s dužnom pažnjom.

Relevantni proizvodi moraju **ispunjavati sva tri kriterija zasebno i pojedinačno**; u protivnom se gospodarski subjekti i trgovci koji nisu MSP-ovi suzdržavaju od stavljanja na tržište, stavljanja na raspolaganje na tržištu ili izvoza relevantnih proizvoda.

a) **Relevantno zakonodavstvo zemlje proizvodnje**

Osnova za utvrđivanje je li relevantna roba ili relevantni proizvod proizveden u skladu s relevantnim zakonodavstvom zemlje proizvodnje zakonodavstvo je zemlje u kojoj je roba, ili u slučaju proizvoda, roba sadržana u relevantnom proizvodu uzgojena, požnjevena, dobivena ili hranjena na relevantnim zemljišnim česticama ili, ako je riječ o govedima, u objektima.

EUDR primjenjuje fleksibilan pristup tako što navodi niz pravnih područja bez navođenja konkretnih zakona jer se oni razlikuju od zemlje do zemlje i mogu podlijegati izmjenama. Međutim, relevantno zakonodavstvo u skladu s člankom 2. točkom 40. EUDR-a čine samo primjenjivi zakoni **koji se odnose na pravni status područja proizvodnje**. To znači da relevantnost zakona za zahtjev u pogledu zakonitosti iz članka 3. točke (b) EUDR-a općenito ne ovisi o činjenici da se oni mogu općenito primjenjivati tijekom postupka proizvodnje robe ili se primjenjivati na lance opskrbe relevantnih proizvoda i relevantne robe, nego o činjenici da ti zakoni utječu posebno na pravni status područja u kojem je roba proizvedena.

Osim toga, članak 2. točka 40. EUDR-a mora se tumačiti u svjetlu ciljeva EUDR-a kako su utvrđeni u članku 1. stavku 1. točkama (a) i (b), što znači da je zakonodavstvo relevantno i ako se njegov sadržaj može povezati sa zaustavljanjem deforestacije i degradacije šuma u kontekstu predanosti Unije borbi protiv klimatskih promjena i gubitka bioraznolikosti.

U članku 2. točki 40. podtočkama od (a) do (h) dodatno se pojašnjava to relevantno zakonodavstvo. Sljedeći popis sadržava neke konkretne primjere, koji služe samo u ilustrativne svrhe, i ne može se smatrati iscrpnim:

— *Prava korištenja zemljišta*, uključujući zakone o žetvi i proizvodnji na zemljištu ili o upravljanju zemljištem; kao što su

  — zakonodavstvo o prijenosu zemljišta, posebno za poljoprivredna zemljišta ili šume

  — zakonodavstvo o transakciji zakupa zemljišta.

— *Zaštita okoliša*. Povezanost s ciljem zaustavljanja deforestacije i degradacije šuma, smanjenja emisija stakleničkih plinova ili zaštite bioraznolikosti postoji, na primjer, u

  — zakonodavstvu o zaštićenim područjima

  — zakonodavstvu o zaštiti i obnovi prirode

  — zakonodavstvu o zaštiti i očuvanju divlje faune i flore i bioraznolikosti

  — zakonodavstvu o ugroženim vrstama

  — zakonodavstvu o razvoju zemljišta.

— *Pravila koja se odnose na šume, među ostalim na gospodarenje šumama i očuvanje bioraznolikosti, ako su ta pravila izravno povezana sa sječom drva,* kao što su

  — zakonodavstvo o zaštiti i očuvanju šuma te održivom gospodarenju šumama

  — zakonodavstvo o suzbijanju deforestacije

  — prava na sječu drva unutar područja koje je službeno oglašeno u skladu sa zakonom.

— *Prava trećih strana*, uključujući prava na korištenje i posjed na koja utječe proizvodnja relevantne robe i proizvoda te tradicionalna prava korištenja zemljišta autohtonih naroda i lokalnih zajednica; to može uključivati npr. prava na naknadu za zemljište ili prava plodouživanja.

— *Radnička prava* i *ljudska prava zaštićena međunarodnim pravom*, koja se primjenjuju na osobe koje su prisutne u području proizvodnje relevantne robe u mjeri u kojoj je to relevantno za EUDR, uzimajući u obzir njegove ciljeve utvrđene u članku 1. stavku 1. EUDR-a, ili na osobe koje imaju prava na područje gdje se proizvode relevantna roba ili proizvodi, uključujući prava autohtonih naroda i lokalnih zajednica, ako su primjenjiva ili se odražavaju u odgovarajućem nacionalnom zakonodavstvu; na primjer, prava na zemljište, područja i resurse, vlasnička prava, prava povezana s ugovorima, sporazumima i drugim konstruktivnim dogovorima između autohtonih naroda i država.

— *Načelo slobodnog, prethodnog i informiranog pristanka, među ostalim kako je utvrđeno u Deklaraciji UN-a o pravima autohtonih naroda*. Dodatne smjernice o primjeni načela slobodnog, prethodnog i informiranog pristanka mogu se, primjerice, pronaći putem Ureda visokog povjerenika UN-a za ljudska prava u kojem se napominje da države moraju imati suglasnost kao cilj savjetovanja prije poduzimanja bilo koje od sljedećih mjera:

  — provedba projekata koji utječu na prava autohtonih naroda na zemljište, teritorij i resurse, uključujući rudarstvo i drugo korištenje ili iskorištavanje resursa

  — premještanje autohtonih naroda s njihova zemljišta ili njihovih područja

  — povrat ili druga odgovarajuća pravna zaštita ako je zemljište zaplijenjeno, oduzeto, zauzeto ili devastirano bez slobodnog, prethodnog i informiranog pristanka autohtonih naroda koji su ga posjedovali.

— *Porezni, antikorupcijski, trgovinski i carinski propisi.*

  — Primjenjivo zakonodavstvo koje se odnosi na relevantne lance opskrbe koji ulaze na tržište Unije ili izlaze s tržišta, ako su posebno povezani s ciljevima Uredbe, ili, u slučaju trgovinskog i carinskog prava, ako se posebno odnose na relevantne sektore poljoprivredne proizvodnje ili proizvodnje drva.

b) **Dužna pažnja u pogledu zakonitosti**

Gospodarski subjekti moraju biti upoznati s postojećim zakonodavstvom u svakoj zemlji iz koje nabavljaju proizvode ili robu u pogledu pravnog statusa područja proizvodnje. Relevantno zakonodavstvo može se, među ostalim, sastojati od:

— nacionalnih i regionalnih zakona, uključujući relevantno sekundarno zakonodavstvo

— međunarodnog prava, uključujući multilateralne i bilateralne ugovore i sporazume, kako je primjenjivo u domaćem pravu njihovim kodificiranjem odnosno provedbom.

U skladu s člankom 9. stavkom 1. točkom (h) EUDR-a informacije, uključujući dokumente i podatke koji pokazuju usklađenost s primjenjivim zakonodavstvom u zemlji proizvodnje, moraju se prikupljati u okviru obveze dužne pažnje. To uključuje informacije povezane sa svakim dogovorom kojim se daje pravo na upotrebu odgovarajućeg područja za potrebe proizvodnje relevantne robe. Odluka o tome je li potrebno vlasništvo nad zemljištem ili druga dokumentacija o aranžmanu ovisi o nacionalnom zakonodavstvu; ako u skladu s nacionalnim pravom vlasništvo nad zemljištem nije obvezno za proizvodnju i komercijalizaciju poljoprivrednih proizvoda, to se ne zahtijeva EUDR-om.

Obveza prikupljanja dokumenata ili drugih informacija ovisi o različitim regulatornim režimima zemalja jer se izdavanje posebne dokumentacije ne zahtijeva u svima od njih. Stoga bi obvezu trebalo tumačiti na način da uključuje, ako je primjenjivo:

— službene isprave koje izdaju nadležna tijela zemalja, kao što su administrativne dozvole

— dokumente koji pokazuju ugovorne obveze, uključujući ugovore i sporazume s autohtonim narodima ili lokalnim zajednicama

— dopunske informacije koje su izdane u okviru javnih i privatnih programa certificiranja ili drugih programa koje su provjerile treće strane

— sudske odluke

— procjene učinka, planove upravljanja, analize utjecaja na okoliš.

Mogu biti korisni i sljedeći dodatni dokumenti:

— dokumenti iz kojih su vidljive politike i kodeksi ponašanja poduzeća

— dobrovoljna osobna izjava proizvođača relevantne robe u kojoj proizvođač izjavljuje da je proizvod proizveden u skladu sa zakonodavstvom zemlje proizvodnje

— sporazumi o društvenoj odgovornosti između privatnih subjekata i trećih stranki nositelja prava

— posebna izvješća o sporovima u vezi posjeda i prava te sukobima.

Informacije, uključujući dokumente i podatke, mogu se prikupljati u tiskanom ili elektroničkom obliku.

Važno je napomenuti da se informacije, uključujući dokumente i podatke, moraju prikupljati u skladu s člankom 9. stavkom 1. točkom (h) EUDR-a i za potrebe procjene rizika (članak 10. EUDR-a) i ne bi ih trebalo smatrati neovisnim zahtjevom, osim ako proizvod u cijelosti potječe iz zemalja niskog rizika ili njihovih dijelova. U slučaju da se roba ili proizvod u cijelosti nabavlja iz zemalja niskog rizika ili njihovih dijelova ([13]), u skladu s člankom 13. EUDR-a subjekti koji su MSP-ovi i subjekti koji nisu MSP-ovi moraju provesti samo sljedeće korake kojima se opisuje procjena rizika ako gospodarski subjekti dobiju informacije koje upućuju na rizik od neusklađenosti ili izbjegavanja obveza ili ako su upoznati s njima.

([13]) U skladu s člankom 29. stavkom 2. Komisija će u provedbenim aktima objaviti popis zemalja ili njihovih dijelova koji predstavljaju niski ili visoki rizik.

U skladu s člankom 10. stavkom 1. EUDR-a prikupljene informacije moraju se procijeniti u cjelini kako bi se osigurala sljedivost i usklađenost u cijelom lancu opskrbe. Sve informacije moraju se analizirati i provjeriti, što znači da gospodarski subjekti moraju moći procijeniti sadržaj i pouzdanost dokumenata koje prikupljaju te razumjeti povezanost različitih informacija u različitim dokumentima. Gospodarski subjekt bi u okviru procjene obično trebao provjeriti:

— jesu li različiti dokumenti u skladu međusobno i s drugim dostupnim informacijama

— što točno dokazuje svaki dokument

— na kojem se sustavu (npr. kontrola koju provode nadležna tijela, neovisna revizija itd.) temelji dokument

— pouzdanost i valjanost svakog dokumenta, što znači vjerojatnost da će se nezakonito krivotvoriti ili izdavati.

Gospodarski subjekti trebali bi poduzeti razumne mjere kako bi se uvjerili da su takvi dokumenti vjerodostojni, ovisno o njihovoj procjeni općeg stanja u zemlji proizvodnje. U tom bi pogledu gospodarski subjekt trebao uzeti u obzir i rizik od korupcije (npr. podmićivanje, tajni dogovor ili prijevara). Razni izvori pružaju opće dostupne informacije o razini korupcije u zemlji ili podnacionalnoj regiji, na primjer indeks percepcije korupcije organizacije Transparency International ili drugi slični priznati međunarodni indeksi ili relevantne informacije ([14]).

U slučajevima u kojima se razina korupcije smatra visokom možda će posljedica biti da se dokumenti ne mogu smatrati pouzdanima i može biti potrebna daljnja provjera. U takvim slučajevima potreban je poseban oprez pri provjeri dokumenata jer može postojati razlog za sumnju u njihovu vjerodostojnost.

Osim oslanjanja na priznate međunarodne indekse, gospodarski subjekti mogli bi provjeravati popise uvjeta i ranjivosti, uključujući prethodne dokaze o koruptivnoj praksi, što upućuje na veći rizik, te stoga zahtijevati temeljitiju kontrolu. Primjeri takvih dodatnih dokaza mogu uključivati programe koje su provjerile treće strane (vidjeti odjeljak 10. ovih smjernica), neovisne ili samostalno provedene revizije ili upotrebu tehnologija/forenzičkih metoda za praćenje relevantnih proizvoda koje mogu pomoći u otkrivanju naznaka korupcije ili nezakonitosti.

Gospodarski subjekti i trgovci s kraja lanca koji nisu MSP-ovi dužni su **utvrditi** da je gospodarski subjekt s početka lanca postupao s dužnom pažnjom, među ostalim u pogledu zakonitosti (vidjeti članak 4. stavak 9. EUDR-a). Pri prikupljanju informacija, dokumentacije i podataka u tu svrhu gospodarski subjekti i trgovci niže u lancu trebali bi poštovati primjenjiva pravila o zaštiti podataka i pravila o tržišnom natjecanju.

7. **PODRUČJE PRIMJENE PROIZVODA**

a) **Pojašnjenje – Ambalaža i ambalažni materijal**

Relevantno zakonodavstvo:

EUDR – članak 2. – Definicije; Prilog I. EUDR-u

U Prilogu I. EUDR-u utvrđen je popis relevantne robe i relevantnih proizvoda kako su razvrstani u kombiniranoj nomenklaturi iz Priloga I. Uredbi Vijeća (EEZ) br. 2658/87 ([15]).

Oznaka HS 4819 obuhvaća sljedeće: *„Kutije, kutijice, vreće i drugi spremnici za pakiranje, od papira, kartona, celulozne vate ili koprene od celuloznih vlakana; kutije za spise, ladice za spise i slični proizvodi, od papira ili kartona, vrsta koje se rabi u uredima, prodavaonicama ili slično”.*

— Ako se bilo koji od prethodno navedenih proizvoda stavlja na tržište ili izvozi kao samostalni proizvod, a ne kao ambalaža za drugi proizvod, obuhvaćen je Uredbom i stoga se primjenjuju obveze utvrđene u EUDR-u.

— Ako se ambalažni materijal, kako je razvrstan pod oznaku HS 4819, upotrebljava za „podupiranje, zaštitu ili prenošenje” drugog proizvoda, *nije* obuhvaćen Uredbom.

([14]) Za upotrebu takvih indeksa vidjeti i poglavlje 4. Obavijesti Komisije od 12.2.2016., C(2016) 755 final (Smjernice za Uredbu EU-a o drvu).

([15]) Uredba Vijeća (EEZ) br. 2658/87 od 23. srpnja 1987. o tarifnoj i statističkoj nomenklaturi i o Zajedničkoj carinskoj tarifi (SL L 256, 7.9.1987., str. 1.).

Oznaka HS 4415 obuhvaća sljedeće: *„Sanduci, kutije, gajbe, bubnjevi i slična ambalaža, od drva; bubnjevi za kabele; palete, sandučaste palete (boks-palete) i ostale podloge za utovar; drveni okviri za palete”.*

— Ako se bilo koji od prethodno navedenih proizvoda stavlja na tržište ili izvozi kao samostalni proizvod, obuhvaćen je Uredbom i stoga se primjenjuju obveze utvrđene u EUDR-u.

— Proizvodi pod oznakom 4415 koji se upotrebljavaju *isključivo* kao ambalažni materijal za podupiranje, zaštitu ili prenošenje drugog proizvoda koji se stavlja na tržište *nisu* obuhvaćeni EUDR-om.

Unutar tih kategorija postoji dodatna razlika između ambalaže za koju se smatra da proizvodu daje „bitno obilježje” i ambalaže koja je napravljena i oblikovana za određeni proizvod, ali nije sastavni dio samog proizvoda. U općem pravilu 5. o tumačenju kombinirane nomenklature ([16]) Uredbe (EEZ) br. 2658/87 pojašnjavaju se te razlike, a primjeri su navedeni u nastavku. Spremnicima s „bitnim svojstvima” dodjeljuje se vlastita oznaka HS, i razvrstavaju se neovisno o proizvodu koji sadržavaju i obuhvaćeni su područjem primjene Uredbe, dok područjem primjene Uredbe nisu obuhvaćeni spremnici koji su posebno oblikovani ili prilagođeni za primanje određenih proizvoda kojima se dodjeljuje oznaka HS za proizvod koji sadržavaju, ako su prikladni za dugotrajnu uporabu, podneseni s proizvodima za koje su namijenjeni i ako su vrste koja se obično prodaje s njima (opće pravilo 5.a). Obično pakiranje, kao što su ambalažni materijali i ambalažni spremnici podneseni s robom u njima, razvrstava se zajedno s robom kad su vrste koja se uobičajeno rabi za pakiranje takve robe, što znači da nije obuhvaćeno područjem primjene Uredbe (opće pravilo 5.b). Papir ili drugi materijali za pakiranje trebali bi se smatrati sastavnim dijelom proizvoda ako je njihova svrha zaštita, prijenos ili prijevoz proizvoda.

Međutim, te dodatne razlike vjerojatno će biti relevantne samo za mali udio robe na koju se primjenjuje Uredba.

Ukratko, Uredba se primjenjuje na sljedeće:

— ambalažni materijal stavljen na tržište ili stavljen na raspolaganje na tržištu ili izvezen kao samostalni proizvod

— spremnike koji proizvodu daju njegovo bitno obilježje.

Uredba se ne primjenjuje na sljedeće:

— ambalažni materijal u kojem se nalazi roba koja služi isključivo za podupiranje, zaštitu ili prijenos drugog proizvoda.

b) **Pojašnjenje – Otpad i oporabljeni i reciklirani proizvodi**

Relevantno zakonodavstvo:

EUDR – uvodna izjava (40); Prilog I. EUDR-u; Direktiva 2008/98/EZ – članak 3. stavak 1.

Gospodarski subjekti i trgovci tijekom svojih gospodarskih djelatnosti rukuju upotrijebljenim proizvodima čiji je životni ciklus završen i koji bi se inače zbrinuli kao otpad. Otpad znači svaka tvar ili predmet koji posjednik odbacuje ili namjerava ili mora odbaciti (Direktiva 2008/98/EZ, članak 3. stavak 1.). Takvi su proizvodi isključeni iz područja primjene EUDR-a. To znači da su takvi gospodarski subjekti i trgovci u tim slučajevima izuzeti od obveza iz EUDR-a.

To se izuzeće primjenjuje na robu koja je u cijelosti proizvedena od materijala čiji je životni ciklus završen i koji bi se inače zbrinuo kao otpad (npr. drvo dobiveno iz uklonjenih zgrada ili roba proizvedena od pokožice kave).

To izuzeće **ne** primjenjuje se na nusproizvode proizvodnog postupka koji uključuje materijal koji nije otpad u smislu da je tvar ili predmet koji posjednik odbacuje ili namjerava ili mora odbaciti.

([16]) Napomene s objašnjenjem kombinirane nomenklature Europske unije (SL C 119, 29.3.2019., str. 1.).

1. Primjenjuje li se Uredba na drvno iverje i piljevinu proizvedene kao nusproizvode piljenja?

Da, oni su obuhvaćeni oznakom HS 4401 na koju se primjenjuje EUDR. To je zato što se drvno iverje i piljevina mogu upotrebljavati kao ogrjevno drvo i stoga njihov životni ciklus nije završen. Iznimka bi bili drvno iverje ili piljevina koji se upotrebljavaju isključivo kao ambalažni materijal za podupiranje, zaštitu ili prenošenje drugog proizvoda.

2. Primjenjuje li se Uredba na pokućstvo proizvedeno od drva koje je oporabljeno nakon rušenja kuće?

Ne, ako su ti proizvodi u cijelosti proizvedeni od materijala čiji je životni ciklus završen i inače bi se odbacili kao otpad, na njih se ne primjenjuje Uredba. Međutim, ako proizvodi sadržavaju bilo koju količinu nerecikliranog materijala, na taj bi se dio primjenjivala Uredba.

3. Primjenjuje li se Uredba na proizvode proizvedene od recikliranog ili oporabljenog materijala?

Ne, ako su relevantni proizvodi u cijelosti proizvedeni od recikliranog materijala, na njih se ne primjenjuje EUDR. Međutim, ako relevantni proizvodi sadržavaju bilo koju količinu nerecikliranog ili neoporabljenog materijala, na tu se količinu primjenjuje Uredba. To mogu biti, na primjer, neobrađena celuloza u proizvodnji papira i drvo koje se upotrebljava za popravak paleta.

4. Primjenjuje li se Uredba na pelete za grijanje proizvedene od praznih grozdova ploda ili ljuske palminih koštica?

Da, ako su prazni grozdovi ploda i ljuske palminih koštica, čak i u obliku peleta, razvrstani kao kruti nusproizvodi ostataka postupka ekstrakcije palmina ulja, peleti za grijanje proizvedeni od njih obuhvaćeni su oznakom HS 2306 60 u Prilogu I. EUDR-u. Uredba se ne primjenjuje na pelete za grijanje ako su u cijelosti proizvedeni od materijala razvrstanih kao otpad.

5. Primjenjuje li se Uredba na proizvode proizvedene od reciklirane goveđe kože?

Ne, ako se koža s proizvoda u cijelosti reciklira, na nju se ne primjenjuje EUDR. Međutim, ako proizvodi sadržavaju bilo koju količinu nereciklirane kože, na nju bi se primjenjivala Uredba.

6. Primjenjuje li se Uredba na korišteni talog kave za upotrebu u toaletnim proizvodima ili gnojivima?

Ne, ako je talog, na primjer, otpad iz kafića koji bi inače bio odbačen.

7. Jesu li relevantni proizvodi obuhvaćeni EUDR-om ako su proizvedeni od nerelevantne robe?

Uredba se ne primjenjuje na proizvode koji su proizvedeni od nerelevantne robe, čak i ako ti proizvodi imaju istu kombiniranu nomenklaturu kao i relevantni proizvodi proizvedeni od relevantne robe. Uredba se primjenjuje samo na relevantne proizvode proizvedene od relevantne robe.

To je primjerice slučaj sa sljedećim:

i. palmino ulje dobiveno od vrste palme uljarice *Elaeis* spp. (uključujući *Elaeis guineensis*) obuhvaćeno je područjem primjene EUDR-a, ali babasu ulje dobiveno od roda *Attalea* spp. (uključujući *Attalea speciosa*) i druga biljna ulja dobivena od drugih vrsta palme uljarice nisu obuhvaćena područjem primjene EUDR-a;

ii. kaučuk dobiven od *Hevea brasiliensis* obuhvaćen je područjem primjene EUDR-a, ali balata, gutaperka (gutta-percha), gvajala (guayule), čikl (chicle) i slične prirodne gume proizvedene s drugim vrstama nisu obuhvaćene područjem primjene, kao ni proizvodi od sintetičkog kaučuka;

iii. proizvodi od drva obuhvaćeni su područjem primjene EUDR-a, ali proizvodi od ratana, bambusa i drugih drvenastih materijala nisu obuhvaćeni područjem primjene EUDR-a.

8. **REDOVITO ODRŽAVANJE SUSTAVA DUŽNE PAŽNJE**

Relevantno zakonodavstvo:

EUDR – članak 12. – Uspostavljanje i održavanje sustavâ dužne pažnje, izvješćivanje i vođenje evidencije

Za postupanje s dužnom pažnjom u skladu s člankom 8. gospodarski subjekti moraju uspostaviti i ažurirati okvir za postupke i mjere dokumentiranja, analize, provjere i izvješćivanja („sustav dužne pažnje”). Cilj je dužne pažnje u okviru EUDR-a postići potreban ishod dokazivanjem dosljednih postupaka u poslovanju poduzeća. Važno je da u skladu s člankom 12. stavkom 2. gospodarski subjekt **najmanje jednom godišnje preispituje svoj sustav dužne pažnje** kako bi osigurao da odgovorne osobe slijede postupke koji se na njih primjenjuju, da su uspostavljeni procesi djelotvorni i da je postignut traženi ishod. Osim toga, gospodarski subjekti trebali bi ažurirati sustav dužne pažnje ako tijekom preispitivanja ili u bilo kojem drugom trenutku saznaju za promjene koje bi mogle utjecati na ciljeve sustava dužne pažnje, kao što su djelotvornost i sveobuhvatnost koraka ili postupaka unutar sustava. Sva ažuriranja sustava dužne pažnje moraju se evidentirati, a evidencija se mora čuvati pet godina.

Preispitivanje može provesti netko unutar organizacije gospodarskog subjekta (trebao bi biti neovisan od onih koji provode postupke) ili vanjsko tijelo. Preispitivanje bi trebalo utvrditi sve nedostatke i propuste, a uprava gospodarskog subjekta trebala bi odrediti rokove za njihovo uklanjanje.

U slučaju sustava dužne pažnje za relevantne proizvode preispitivanjem bi se, na primjer, trebalo provjeriti postoje li dokumentirani postupci:

— za prikupljanje i evidentiranje informacija, podataka i dokumenata potrebnih za dokazivanje sukladnosti

— za procjenu rizika relevantnog proizvoda ili bilo kojeg sastavnog dijela relevantnog proizvoda koji sadržava relevantne proizvode ili relevantnu robu koji su povezani s deforestacijom ili nisu proizvedeni u skladu s relevantnim zakonodavstvom zemlje proizvodnje

— koji opisuju predložene mjere koje treba poduzeti u skladu s razinom rizika.

Preispitivanjem bi se također trebalo provjeriti da osobe koji su odgovorne za provedbu svakog koraka u postupcima razumiju i provode svaki korak te postoje li odgovarajuće kontrole kako bi se osiguralo da su postupci djelotvorni u praksi (tj. da mogu identificirati i isključiti relevantan proizvod koji predstavlja nezanemariv rizik od neusklađenosti). Dobra praksa upućuje na to da je za dokazivanje preispitivanja potrebno dokumentirati korake i rezultate preispitivanja.

9. **SLOŽENI PROIZVODI**

Relevantno zakonodavstvo:

EUDR – članak 4. – Obveze gospodarskih subjekata; članak 9. – Zahtjevi u pogledu informacija; članak 33. – Informacijski sustav

Gospodarski subjekti i trgovci mogu poslovati s relevantnim proizvodima, kako su navedeni u Prilogu I. EUDR-u, koji sadržavaju ili su djelomično proizvedeni od drugih relevantnih proizvoda ili relevantne robe. U praksi se ti proizvodi ponekad nazivaju „složenim proizvodima”, iako to nije pravni pojam koji se upotrebljava u EUDR-u.

U EUDR-u se utvrđuju pravila kojima se osigurava da su relevantna roba i relevantni proizvodi koji su sadržani u relevantnim proizvodima ili od kojih su relevantni proizvodi proizvedeni pravilno identificirani tijekom postupanja s dužnom pažnjom gospodarskog subjekta u skladu s člankom 8. To je potrebno kako bi se osiguralo da su svi relevantni proizvodi u skladu s Uredbom.

Gospodarski subjekti moraju ispuniti zahtjeve u pogledu informacija iz članka 9. kao dio svoje dužne pažnje za relevantne proizvode koje stavljaju na tržište ili izvoze s njega. U nekim slučajevima može biti nimalo jednostavno utvrditi vrstu, podrijetlo i geolokaciju relevantne robe sadržane u relevantnim proizvodima, posebno za rekonstituirane proizvode kao što su papir, ploče vlaknatice i ploče iverice ili visoko prerađene proizvode, kao što su prehrambeni pripravci s kakaom, ali te su informacije potrebne za stavljanje proizvoda na tržište ili izvoz. Za daljnje informacije vidjeti Prilog II. ovim smjernicama.

Osim toga, pri stavljanju na tržište Unije ili izvozu relevantnih proizvoda, ako takvi proizvodi sadržavaju druge relevantne proizvode ili su proizvedeni od drugih relevantnih proizvoda (kako su navedeni u Prilogu I. EUDR-u) koji prethodno nisu bili podvrgnuti dužnoj pažnji, gospodarski subjekt mora postupati s dužnom pažnjom u vezi s tim dijelovima relevantnog proizvoda. To se odnosi na gospodarske subjekte koji su MSP-ovi i na subjekte koji nisu MSP-ovi (članak 4. stavci 8. i 9.).

Složeni proizvodi mogu sadržavati više relevantnih proizvoda pod raznom robom. Na primjer, čokolada u rebrima [HS 1806] može se sastojati od dobivenih proizvoda od kakaa (kakao prah [HS 1805] i kakao maslac [HS 1804]) i palme uljarice (palmino ulje [HS 1511]). U takvim slučajevima gospodarski subjekt koji stavlja proizvod na tržište EU-a ili ga izvozi s njega morat će postupati s dužnom pažnjom samo u pogledu relevantnih proizvoda navedenih pod robom koja se smatra relevantnom u Prilogu I. EUDR-u. Na primjer, u slučaju čokolade u rebrima [HS 1806] relevantna roba povezana s njom je kakao. To znači da se obveza dužne pažnje i zahtjevi u pogledu informacija odnose samo na relevantne proizvode navedene u desnom stupcu Priloga I. pod relevantnom robom koju čokolada u rebrima sadržava ili je proizvedena od nje, što je u ovom slučaju kakao prah i kakao maslac pod primarnom robom „kakao”.

a) **Zahtjevi u vezi s informiranjem**

U okviru dužne pažnje u skladu s člankom 8. gospodarski subjekti pri opisivanju svojih relevantnih proizvoda, u skladu sa zahtjevima u pogledu informacija iz članka 9., moraju uključiti relevantnu robu ili relevantne proizvode koje njihovi relevantni proizvodi sadržavaju ili koji su upotrijebljeni u proizvodnji tih proizvoda.

To znači da gospodarski subjekti moraju prikupljati informacije o prisutnosti relevantne robe u relevantnim proizvodima koje stavljaju na tržište ili izvoze. Te informacije uključuju geolokaciju zemljišne čestice na kojoj je proizvedena relevantna roba sadržana u relevantnim proizvodima ili upotrijebljena za proizvodnju relevantnih proizvoda, zajedno s dodatnim informacijama iz članka 9. stavka 1. U skladu s člankom 9., kako bi ispunili zahtjeve u pogledu informacija o geolokaciji za svoje relevantne proizvode, gospodarski subjekti uključuju:

— geolokaciju svih zemljišnih čestica na kojima je proizvedena relevantna roba koju relevantni proizvodi sadržavaju ili su proizvedeni od nje, *i*

— datum ili vremenski raspon proizvodnje.

Ako relevantni proizvod sadržava relevantnu robu ili je proizveden od relevantne robe proizvedene na različitim zemljišnim česticama, potrebno je navesti geolokaciju svih različitih zemljišnih čestica. Za relevantne proizvode koji se sastoje od goveda ili su proizvedeni od goveda, u skladu s člankom 2. točkom 29. zahtjev u pogledu geolokacije odnosi se na sve prostore ili strukture povezane s uzgojem goveda, uključujući mjesto teljenja, poljoprivredna gospodarstva na kojima se drže – u slučaju uzgoja na otvorenom, bilo koje okruženje ili mjesto na kojem se stoka drži privremeno ili trajno – do trenutka klanja.

Ako je došlo do deforestacije ili degradacije šuma na bilo kojoj od zemljišnih čestica koje su identificirane za bilo koji od relevantnih proizvoda u relevantnom proizvodu koji je „složeni proizvod”, taj se proizvod ne može staviti na tržište, staviti na raspolaganje na tržištu ili izvoziti (članak 9. stavak 1. točka (d)).

Osim toga, člankom 9. propisuje se uobičajeni naziv i puni znanstveni naziv svih vrsta za relevantne proizvode koji sadržavaju drvo ili su proizvedeni od njega. Ova se odredba odnosi na sve relevantne proizvode navedene kao roba „drvo” u Prilogu I. U nekim slučajevima može biti teško identificirati sve vrste unutar svakog relevantnog sastavnog dijela za visoko prerađene složene proizvode, kao što su ploče iverice, papir i tiskane knjige. Međutim, ako se, na primjer, vrste drva koje se upotrebljava za proizvodnju proizvoda razlikuju, gospodarski subjekt morat će dostaviti popis svake vrste drva koja je možda upotrijebljena za proizvodnju tog proizvoda od drva. Vrstu treba navesti u skladu s međunarodno prihvaćenom nomenklaturom drva (npr. DIN EN 13556 od 1. listopada 2003. o „Nomenklaturi drva koje se koristi u Europi”).

b) **Dužna pažnja za složene proizvode: korištenje postojećih izjava o postupanju s dužnom pažnjom**

Gospodarski subjekti koji stavljaju na tržište ili izvoze „složene proizvode” (npr. namještaj proizveden od drugih relevantnih proizvoda od drva) mogu, prema potrebi, uputiti na postojeće izjave o postupanju s dužnom pažnjom. Kad gospodarski subjekti ili trgovci koji nisu MSP-ovi podnose zahtjev u informacijski sustav (opisan u članku 33.), mogu se pozvati na izjave o postupanju s dužnom pažnjom koje su već podnesene u informacijski sustav, ali samo u slučajevima u kojima su utvrdili da se za proizvode koji su sadržani u relevantnim proizvodima ili su proizvedeni od relevantnih proizvoda pravilno postupalo s dužnom pažnjom, u skladu s člankom 4. stavcima 1. i 9.

Informacije sadržane u postojećim izjavama o postupanju s dužnom pažnjom mogu se navesti kako bi se dopunile informacije koje treba sadržavati izjava o postupanju s dužnom pažnjom iz Priloga II. Na primjer, informacije o geolokaciji robe i znanstveni nazivi mogu se utvrditi u izjavi o postupanju s dužnom pažnjom za relevantni proizvod koji je sadržan u relevantnom proizvodu koji gospodarski subjekt želi staviti na tržište ili izvoziti i neće se morati ponovno navesti ako se upućuje na izjavu o postupanju s dužnom pažnjom na početku lanca. Upućivanje u informacijskom sustavu može se navesti tako da se unese referentni i verifikacijski broj izjave o postupanju s dužnom pažnjom na početku lanca kad se podnosi nova izjava. Gospodarski subjekti i trgovci koji podnose izjave o postupanju s dužnom pažnjom moći će odlučiti hoće li informacije o geolokaciji sadržane u njihovim izjavama podnesenima u informacijskom sustavu biti dostupne i vidljive gospodarskim subjektima niže u lancu putem navedenih izjava o postupanju s dužnom pažnjom u informacijskom sustavu.

Općenito, razvoj i funkcioniranje informacijskog sustava u skladu su s primjenjivim odredbama o zaštiti podataka. Osim toga, **sustav je opremljen sigurnosnim mjerama koje će osigurati cjelovitost i povjerljivost informacija sadržanih u informacijskom sustavu** ([17])**.**

U skladu s člankom 4. stavkom 7. gospodarski subjekti, uključujući MSP-ove, gospodarskim subjektima i trgovcima niže u lancu opskrbe dostavljaju sve informacije koje su potrebne kako bi dokazali sukladnost proizvoda, uključujući referentne brojeve izjava o postupanju s dužnom pažnjom. U skladu s člankom 4. stavkom 8. MSP-ovi nisu obvezni postupati s dužnom pažnjom kad je riječ o relevantnim proizvodima koji su sadržani u relevantnim proizvodima ili su proizvedeni od relevantnih proizvoda koji su već podvrgnuti dužnoj pažnji u skladu s člankom 4. stavkom 1. i ako je izjava o postupanju s dužnom pažnjom već podnesena u skladu s člankom 33. Gospodarski subjekti koji su MSP-ovi moraju nadležnim tijelima na njihov zahtjev dostaviti referentni broj izjave o postupanju s dužnom pažnjom. Subjekti koji su MSP-ovi **moraju** postupati s dužnom pažnjom i podnijeti izjavu o postupanju s dužnom pažnjom za dijelove relevantnih proizvoda koji još nisu bili podvrgnuti dužnoj pažnji ili za koje nije podnesena izjava o postupanju s dužnom pažnjom u skladu s člankom 4. stavkom 8.

10. **ULOGA PROGRAMA CERTIFICIRANJA I PROGRAMA PROVJERE KOJU OBAVLJA TREĆA STRANA U PROCJENI I SMANJENJU RIZIKA**

Relevantno zakonodavstvo:

EUDR – uvodna izjava (52); članak 10. stavak 2. točka (n) – Procjena rizika

Programi certificiranja i programi koje su provjerile treće strane često se upotrebljavaju za ispunjavanje posebnih zahtjeva kupaca za relevantnu robu i relevantne proizvode. To može uključivati standard kojim se opisuju prakse koje se moraju slijediti tijekom proizvodnje certificirane robe, a koji obuhvaća načela, kriterije i pokazatelje; zahtjeve za provjeru usklađenosti sa standardom i dodjelu certifikata; i zasebno certificiranje lanca nadzora kako bi se duž lanca opskrbe osiguralo da proizvod sadržava samo (ili u nekim slučajevima određeni postotak) materijal koji je certificiran ili materijal koji je provjerila treća strana od identificiranih i certificiranih proizvođača ili proizvođača koje je provjerila treća strana.

U EUDR-u se uvažava da programi certificiranja i drugi programi koje su provjerile treće strane mogu pružiti korisne informacije o usklađenosti s Uredbom u procjeni rizika u skladu s člankom 10. pomoću dokaza da su proizvodi zakoniti i da nisu povezani s deforestacijom. To podliježe uvjetu da te informacije ispunjavaju relevantne zahtjeve iz članka 9., kako je utvrđeno u članku 10. stavku 2. točki (n).

([17]) SL L, 2024/3084, 6.12.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/3084/oj.

Programima certificiranja i programima koje su provjerile treće strane upravlja organizacija koja ne sudjeluje u proizvodnji ili lancu opskrbe relevantnom robom. Nadalje, neki od tih programa često se upotrebljavaju kako bi se provjerilo poštuju li se određeni standardi ili pravila, ali ne uključuju nužno certificiranje samog proizvoda.

Ove su smjernice prvenstveno usmjerene na dionike koji razmatraju korištenje programa certificiranja ili programa koje su provjerile treće strane s obzirom na njihovu potencijalnu dodanu vrijednost u pružanju dopunskih informacija, kao što su geolokacijske koordinate i potpora procjeni rizika koju gospodarski subjekti provode u okviru postupanja s dužnom pažnjom kako bi se utvrdilo da su relevantni proizvodi zakoniti i da nisu povezani s deforestacijom. EUDR ne obvezuje: 1. gospodarske subjekte da se koriste takvim programima, 2. proizvođače da ih koriste, kao ni 3. zemlje proizvođače da razviju takve programe. Korištenje programa provjere koju obavlja treća strana nije pravni zahtjev, već dobrovoljna odluka gospodarskog subjekta. Ako se gospodarski subjekti odluče za korištenje tih programa, ove su smjernice osmišljene kako bi im se pomoglo da procijene u kojoj mjeri ti programi mogu pridonijeti ispunjavanju zahtjeva EUDR-a.

Programi certificiranja i programi koje su provjerile treće strane mogu imati važnu ulogu u promicanju održivih poljoprivrednih i šumarskih praksi i odgovornog nabavljanja, poticanju transparentnosti lanca opskrbe i olakšavanju usklađenosti. Treba napomenuti da su sustavi osobne izjave koji se ne oslanjaju na postupke potvrđivanja treće strane izvan područja primjene ovih smjernica i da su po definiciji manje pouzdani zbog nedostatka neovisnosti i nepristranosti.

Ove su smjernice relevantne i za nacionalna nadležna tijela jer se napominje da, iako se takvi programi mogu upotrebljavati u postupku procjene rizika iz članka 10., oni ne mogu zamijeniti odgovornost gospodarskog subjekta u pogledu dužne pažnje u skladu s člankom 8. To znači da korištenje takvih programa ne podrazumijeva „zelenu traku”, jer gospodarski subjekt i dalje mora postupati s dužnom pažnjom i smatra se odgovornim ako ne ispunjava zahtjeve EUDR-a u pogledu dužne pažnje.

Programi su vrlo raznoliki u pogledu područja primjene, ciljeva, strukture i načina rada. Postoji jedna važna razlika, a to je 1. ovisno o tome oslanjaju li se na postupak potvrđivanja treće strane ili ne, svrstava ih se u programe certificiranja i programe koje su provjerile treće strane, s jedne strane, i 2. programe osobnih izjava, s druge strane. Potonje su izvan područja primjene ovih smjernica i po definiciji su manje pouzdane zbog nedostatka neovisnosti i nepristranosti.

a) **Uloga programa certificiranja i programa provjere koju obavlja treća strana**

Pri razmatranju treba li informacije dobivene iz programa certificiranja ili programa koji je provjerila treća strana iskoristiti u postupku procjene rizika iz članka 10. kao popratni dokaz da je proizvod zakonit i da nije povezan s deforestacijom gospodarski subjekt bi, kao prvi korak, trebao utvrditi jesu li standardi programa u skladu s relevantnim odredbama EUDR-a. U tom pogledu treba istaknuti da se gospodarski subjekti također mogu koristiti programima provjere koju obavlja treća strana ili programima certificiranja kako bi ispunili samo određene zahtjeve Uredbe.

U programima certificiranja i programima provjere koju obavlja treća strana općenito se zahtijeva da organizacije treće strane mogu dokazati svoje kvalifikacije za provođenje ocjenjivanja u okviru postupka akreditacije kojim se utvrđuju standardi za vještine revizora i za sustave kojih se organizacije za certificiranje moraju pridržavati. Certificirani ili provjereni proizvodi obično nose oznaku koja uključuje ime i vrstu organizacije za certificiranje ili provjeru te potvrđuje zahtjeve za postupak revizije. U programu se također može zahtijevati da partneri te informacije uključe u službene dokumente koji dolaze s pošiljkom. Te će organizacije obično moći pružiti informacije o pokrivenosti certificiranja i načinu na koji se primjenjuje u zemlji proizvodnje relevantnih proizvoda, uključujući pojedinosti o prirodi i učestalosti revizija na terenu.

Programi certificiranja i programi provjere koju obavlja treća strana mogu se ocijeniti na temelju tri glavna elementa: 1. „relevantni standardi”, tj. operativni zahtjev, područje primjene, postupci, politike za poduzeća koja se pridržavaju tih programa, 2. „provedba po programima”, tj. mjera u kojoj se standardi provode, među ostalim uvođenjem potrebnih mjera za osiguravanje usklađenosti i putem revizija te 3. „obilježja upravljanja” / ocjenjivanje vjerodostojnosti programa kao što su transparentnost, postupci provjere, nadzor itd. Takve bi informacije trebao redovito ponovno ocjenjivati gospodarski subjekt, posebno u odnosu na zahtjeve EUDR-a.

Kad je riječ o zahtjevima EUDR-a, u mjeri u kojoj je to relevantno za informacije dostavljene u okviru programa certificiranja ili programa provjere koju obavlja treća strana, na primjer, gospodarski subjekti trebali bi ispitati sljedeće aspekte programa certificiranja ili programa provjere koju obavlja treća strana u skladu s točkom 1. „relevantni standardi”:

— valjanost, autentičnost i uključivanje povezanosti certifikata s relevantnom robom ili proizvodom u opseg certifikacije ili provjere koju obavlja treća strana

— uključivanje relevantnih pravnih zahtjeva i usklađenost s njima, kao što su usklađenost s definicijom pojma „koji nije povezan s deforestacijom” i krajnjim datumom 31. prosinca 2020., kako je utvrđeno u člancima 2. i 3. EUDR-a

— procjenu rizika od neusklađenosti u pogledu zakonitosti relevantnog proizvoda i zahtjeva koji se odnose na sprečavanje deforestacije

— sljedivost relevantnih proizvoda, uključujući putem geolokacije zemljišne čestice

— mogućnost miješanja materijala poznatog podrijetla i materijala nepoznatog podrijetla u modelu lanca nadzora (što nije prihvatljivo u skladu s EUDR-om) ([18]). Relevantni proizvod s certifikacijom u okviru lanca nadzora može sadržavati i mješavinu certificiranog i necertificiranog materijala iz raznih izvora za koji se moraju dobiti informacije o tome jesu li provedene provjere na necertificiranom dijelu i pružaju li te provjere odgovarajuće dokaze o usklađenosti sa zahtjevima EUDR-a. Stoga se postupak dužne pažnje za relevantni proizvod mora dovršiti u cijelosti.

— mogućnost upotrebe masene bilance ako se usklađeni proizvodi miješaju s proizvodima nepoznatog podrijetla (što nije prihvatljivo u skladu s EUDR-om) ([19])

— sposobnost programa da pruži tražene informacije popraćene dokazima koje su „dostatno uvjerljive i provjerljive”, kako je utvrđeno u članku 9.

Drugo, u točki 2. „provedba po programima” gospodarski subjekti trebali bi uzeti u obzir:

— dostupnost informacija o upravljanju programom, sudjelovanje dionika u programu i sažetke revizija

— besplatnu i javno dostupnu bazu podataka o nositeljima certifikata, njihovu području primjene, valjanosti, datumu suspenzije ili završetka statusa certificiranja i povezanim izvješćima o reviziji

— transparentne periodične, nasumične i neovisne provjere (uključujući putem revizija) usklađenosti programa certificiranja ili programa provjere koju obavlja treća strana s vlastitim standardima, pravilima i postupcima

— kontrolu količine i podrijetla certificiranih materijala u cijelom lancu opskrbe, uključujući na primjer upotrebu anatomske i kemijske analize ili analize DNK radi provjere informacija o sljedivosti proizvoda ili lanca opskrbe

— djelotvorne kontrole za provjeru količina u lancima opskrbe ([20])

([18]) Neki programi omogućuju certificiranje ako je određeni postotak relevantnog proizvoda, koji je obično naveden na oznaci, u potpunosti u skladu s certifikacijskim standardom. U takvim je slučajevima važno da gospodarski subjekt dobije informacije o tome jesu li provedene provjere na necertificiranom dijelu i pružaju li odgovarajuće dokaze o usklađenosti s obzirom na geolokaciju i zahtjev da ne bude povezan s deforestacijom.

([19]) Neki programi omogućuju certificiranje kad se upotrebljavaju lanci nadzora masene bilance. Međutim, takvi mješoviti proizvodi nisu u skladu s EUDR-om. U skladu s EUDR-om dopušteni su samo proizvodi koji su u potpunosti usklađeni s prethodno navedenim elementima, što ne uključuje mješovite proizvode na temelju određenih postotaka ili lanaca nadzora masene bilance.

([20]) Certifikacija lanca nadzora može se upotrijebiti kao dokaz da nepoznata ili nedozvoljena roba ne može ući u lanac opskrbe. One se općenito temelje na tome da se osigura da samo dozvoljena roba i proizvodi mogu ući u lanac opskrbe na „kritičnim kontrolnim točkama”, a proizvod se može pratiti do prethodnog skrbnika (koji također mora imati certifikaciju lanca nadzora), a ne do mjesta podrijetla. Proizvod s certifikacijom lanca nadzora može sadržavati mješavinu certificiranog i drugog dopuštenog materijala iz raznih izvora. Pri upotrebi certifikacije lanca nadzora gospodarski subjekt trebao bi osigurati da su svi materijali u skladu sa zahtjevima EUDR-a i da su kontrole dovoljne za isključivanje neusklađenog materijala.

— korištenje sličnih pečata/zahtjeva koji se odnose na različite vrste programa

— postojeća potkrijepljena izvješća o mogućim nedostacima ili problemima dotičnog programa certificiranja ili programa koji je provjerila treća strana u zemljama iz kojih relevantna roba ili proizvodi potječu

— postojeća potkrijepljena izvješća koja se odnose na određenog proizvođača ili trgovca koji koristi dotični program certificiranja ili program koji je provjerila treća strana.

U točki 3. „o upravljanju programima” gospodarski subjekti trebali bi uzeti u obzir sljedeće elemente:

— mogući sukob interesa

— opseg i nalaze kontrola prijevara i korupcije

— usklađenost programa certificiranja ili programa provjere koju obavlja treća strana s međunarodnim ili europskim normama (npr. relevantnim smjernicama ISO-a)

— posljedice i sankcioniranje u slučaju prekršaja, kao i korektivne mjere, također u smislu suspenzije certificiranja dok se ne provedu korektivne mjere, uzimajući u obzir i brzinu postupka opoziva i ponovne uspostave odobrenja za izdavanje certifikata za proizvode

— uključivanje odredbi o sudjelovanju dionika, čime se omogućuje i promiče sudjelovanje maloposjednika (prema potrebi) u programu

— informacije o neovisnosti organizacija trećih strana koje pružaju relevantne usluge certificiranja ili provjere kao akreditirane organizacije. Jamstva ili izjave iz programa, revizora povezanih s programom ili revizora trećih strana koje program angažira za provedbu svojih postupaka osiguranja ne bi se trebali smatrati konačnima niti bi se na njih trebalo oslanjati zasebno. Trebalo bi uzeti u obzir stajališta drugih relevantnih dionika, uključujući sudionike programa, sindikate, udruge radnika i maloposjednika, civilno društvo i nevladine organizacije te neovisne organizacije za reviziju i osiguranje, ako su razumno dostupna.

b) **Kontekst**

Programi certificiranja i programi koje su provjerile treće strane javni su ili privatni, ovisno o njihovu modelu upravljanja, bez obzira na to upravlja li njima država ili ne. Mogu biti obvezni ili dobrovoljni, ovisno o tome jesu li pravno obvezujući. Gospodarski subjekt dobrovoljno upotrebljava privatne programe, dok su javni programi često (iako ne nužno) obvezni i uspostavljaju ih zemlje iz kojih se proizvodi nabavljaju. I u javnim i u privatnim programima certificiranja i programima provjere koju obavlja treća strana nastoje se prepoznati dobri standardi zaštite okoliša putem certificiranja te su mnogi od njih dali važan doprinos povećanju održivosti poljoprivredne proizvodnje u cijelom svijetu.

Međutim, u procjeni učinka koja je prethodila EUDR-u, koja se temelji na drugim relevantnim studijama, utvrđen je i niz razloga za zabrinutost u vezi s takvim programima, među ostalim zbog različitih razina transparentnosti i različitih pravila, postupaka i sustava osiguranja kvalitete, kao i u pogledu praćenja, otkrivanja i provedbe. Tijekom godina njihova rada zabrinutost je izražena i zbog učinkovitosti i integriteta sustava lanca nadzora i njihove izloženosti prevarama. Osim toga, nedostatak neovisnih revizija slabost je određenih privatnih programa. U posebnoj studiji koju je naručila Komisija o programima certificiranja i provjere u sektoru šumarstva i za proizvode od drva dobiveni su slični nalazi, što upućuje na nedostatak transparentnosti i rizik od djelomičnih ili čak obmanjujućih informacija ([21]).

Obvezni javni programi provjere s obvezujućim mjerama mogu uključivati visoke standarde, kako u pogledu pokrivenosti tako i u pogledu provedbe. Ključno je da se njima obuhvate svi gospodarski subjekti u zemlji (uključujući stavljanje na tržište i izvoz) kako bi se izbjegle rupe u zakonu i curenje koje može biti uzrokovano prisutnošću gospodarskih subjekata koji nisu obuhvaćeni programom. Ti programi mogu osigurati i bolju integraciju maloposjednika tako što će se pružiti potrebna potpora za rješavanje problema troškova, koji se često smatraju znatnima, jer su u ekonomijama razmjera pri postizanju certificiranja MSP-ovi u nepovoljnijem položaju u usporedbi s većim gospodarskim subjektima i trgovcima.

([21]) Izvješće Europske komisije: *Study on Certification and Verification Schemes in the Forest Sector and for Wood-based Products*, Ured za publikacije EU-a, 2021.

Kad je riječ o pouzdanosti i relevantnosti privatnih i javnih programa, svi primjenjivi elementi njihovih standarda trebali bi biti u skladu s EUDR-om (na istoj ili višoj razini), posebno u pogledu definicije pojma „koji nije povezan s deforestacijom”, zahtjeva u pogledu geolokacije i transparentnosti te zakonitosti proizvodnje.

U tom je kontekstu važno napomenuti da ne uključuju svi programi standarde i procjene koji se odnose na zakonitost proizvodnje relevantne robe te bi stoga moglo biti relevantno provjeriti koji su zahtjevi u pogledu zakonitosti obuhvaćeni programima, kako u smislu zakona koje obuhvaćaju, tako i u smislu kriterija ili pokazatelja na temelju kojih se procjenjuje usklađenost. Na primjer, programi se mogu razlikovati u svojim definicijama onoga što treba smatrati relevantnim „zakonom” ili što je „legalno” u zemlji proizvodnje ili pokazateljima koji se moraju uzeti u obzir za procjenu rizika od nezakonitosti.

Interno donošenje odluka i upravljanje, uključujući izravno sudjelovanje aktera u lancu opskrbe koji traže i imaju certifikaciju ili nabavljaju i upotrebljavaju certificirane proizvode kako bi zadovoljili zahtjeve kupaca, također su elementi koji utječu na provedbu, izvršenje i vjerodostojnost svih relevantnih programa.

Kako bi se dodatno olakšala trgovina i usklađenost s EUDR-om uspostavit će se repozitorij praksi kako bi se gospodarski subjekti mogli bolje informirati pri provedbi dužne pažnje za stavljanje proizvoda na tržište EU-a i stavljanje na raspolaganje na tržištu EU-a, a nadležna tijela pri provedbi relevantnih provjera.

Kako bi se razmotrili daljnji relevantni elementi svih oblika certificiranja i provjere koju obavlja treća strana, vidjeti Komisijinu procjenu učinka ([22]), smjernice EU-a o najboljoj praksi za dobrovoljne programe certificiranja za poljoprivredne i prehrambene proizvode ([23]) te nalaze Komisijine studije o programima certificiranja i provjere u šumarskom sektoru i za drvne proizvode ([24]).

11. **UPOTREBA U POLJOPRIVREDNE SVRHE**

1. **Uvod**

Člankom 3. točkom (a) EUDR-a zabranjuje se stavljanje na tržište Unije i stavljanje na raspolaganje na tržištu Unije ili izvoz relevantne robe i relevantnih proizvoda, osim ako nisu povezani s deforestacijom. U članku 2. točki 13. podtočki (a) „koji nije povezan s deforestacijom” znači da relevantni proizvodi sadržavaju relevantnu robu proizvedenu na zemljištu na kojem nije bilo deforestacije nakon 31. prosinca 2020., takvom relevantnom robom su hranjeni ili su proizvedeni uz upotrebu takve relevantne robe ([25]). U skladu s člankom 2. točkom 3. „deforestacija” znači prenamjena šume za upotrebu u poljoprivredne svrhe, bez obzira na to je li uzrokovana ljudskim djelovanjem ili ne.

U uvodnoj izjavi (36) EUDR-a objašnjeno je da bi Komisija trebala izraditi smjernice kako bi se pojasnilo tumačenje definicije „upotreba u poljoprivredne svrhe”, posebice u vezi s prenamjenom šuma u zemljište koje nije namijenjeno za poljoprivredne svrhe. I u uvodnoj izjavi (31) Uredbe o obnovi prirode ([26]) upućuje se na takve smjernice.

Stoga su glavni ciljevi ovog poglavlja sljedeći:

— pojasniti definiciju šume, mjerenje tehničkih parametara koji služe za definiranje „šume” u skladu s EUDR-om u smislu površine, prosječne visine i pokrivenosti krošnjama, posebno u slučajevima kad stabla graniče s poljoprivrednim površinama ili se s njima preklapaju (odjeljak 3.)

— pojasniti značenje „poljoprivredne površine na ugaru” i „poljoprivrednih nasada” iz članka 2. točke 5. EUDR-a, posebno uvjete pod kojima poljoprivredne površine, koje su npr. ostavljene na ugaru ili privremenom ugaru ili se upotrebljavaju za određene rasadnike, ostaju unutar značenja „upotreba u poljoprivredne svrhe” za potrebe članka 2. bez obzira na karakteristike zemljišta, kako bi se pojasnili uvjeti za prenamjenu šume u poljoprivrednu površinu (odjeljci 3. i 4.)

([22]) Europska komisija, SWD(2021) 326 final.
([23]) SL C 341, 16.12.2010., str. 5.
([24]) Izvješće Europske komisije: *Study on Certification and Verification Schemes in the Forest Sector and for Wood-based Products*, Ured za publikacije EU-a, 2021.
([25]) Drugi element pojma „koji nije povezan s deforestacijom” iz članka 2. točke 13. podtočke (b), kojim se propisuje da relevantni proizvodi koji sadržavaju drvo ili su proizvedeni uz upotrebu drva moraju ispunjavati uvjet da je to drvo posječeno tako da nije došlo do degradacije šume, nije obuhvaćen područjem primjene ovog poglavlja koje se konkretno odnosi na definiciju upotrebe u poljoprivredne svrhe.
([26]) SL L, 2024/1991, 29.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj.

— pružiti smjernice na temu okolnosti u kojima bi, unatoč zabilježenom pokrovu drveća nakon 31. prosinca 2020. (krajnji datum utvrđen u članku 2. točki 13. EUDR-a), trebalo smatrati da je površina za „upotrebu u poljoprivredne svrhe” (odjeljak 4.)

— pojasniti situacije u kojima se za površinu obuhvaćenu definicijom „šume” ne bi trebalo smatrati da je prenamijenjena za „upotrebu u poljoprivredne svrhe”, već za druge namjene zemljišta, posebno:

  — za druge namjene zemljišta kako bi se spriječio, smanjio, ublažio ili preokrenuo negativan utjecaj unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta na bioraznolikost, ili

  — za poluprirodna staništa kojima se ekstenzivno gospodari (npr. putem ekoloških pašnjaka) u skladu s planom očuvanja ili obnove kojim se provode obveze koje proizlaze iz međunarodnih konvencija o zaštiti i obnovi prirode i bioraznolikosti, ili

  — za sprečavanje šumskih požara ili uvođenje energije iz obnovljivih izvora (odjeljci 2. i 4.a)

— osigurati tumačenje „upotrebe u poljoprivredne svrhe” u skladu s EUDR-om, uzimajući u obzir definicije utvrđene u primjenjivom zakonodavstvu EU-a i napomenama s objašnjenjima koje su dogovorene na međunarodnoj razini (odjeljci 4., 4.c i 4.d)

— pojasniti kombinirane i sinergijske upotrebe površina s pokrovom drveća koje su obuhvaćene definicijama iz EUDR-a, kao što su poljoprivredno-šumarski, šumarsko-ispašni i poljoprivredno-šumarsko-ispašni sustavi (odjeljak 4.d)

— pojasniti različite vrste korištenja zemljišta na istom području te korištenje katastarskih planova i zemljišnih knjiga (odjeljak 5.).

2. **Pojašnjenje prenamjene šume u zemljište koje nije namijenjeno za poljoprivredne svrhe**

Relevantno zakonodavstvo:

EUDR – uvodna izjava (36), članak 2. stavci 3., 5., 13. – Definicije; članak 3. točka (a) – Zabrana

U skladu s člankom 2. točkom 3. EUDR-a „deforestacija” znači prenamjena šume za upotrebu u poljoprivredne svrhe i trebalo bi je tumačiti kao prenamjenu zemljišta iz „šume” kako je definirano u članku 2. točki 4. EUDR-a (detaljnije pojašnjeno u odjeljku 3.) u „upotrebu u poljoprivredne svrhe” kako je definirano u članku 2. točki 5. EUDR-a (detaljnije pojašnjeno u odjeljcima 4., 4.c i 4.d). U tom pogledu opseg prenamjene u poljoprivredne svrhe nije relevantan, a zbog takve prenamjene roba uključena u područje primjene proizvedena na takvom zemljištu postaje neusklađena ako je do krčenja šuma došlo nakon 31. prosinca 2020.

Kategorizacija područja kao „deforestiranog” temelji se na objektivnom kriteriju je li šuma prenamijenjena za određenu upotrebu i svrhu, koji je neovisan o zakonito registriranoj upotrebi i zemljopisnim granicama zemljišne čestice ili o tome tko ili što je izvor deforestacije.

Za potrebe ove Uredbe prenamjena šume u druge namjene zemljišta koje nisu obuhvaćene definicijom „upotrebe u poljoprivredne svrhe” znači da ta prenamjena nije obuhvaćena definicijom „deforestacije” (vidjeti detaljne informacije o „upotrebi u poljoprivredne svrhe” u odjeljku 4.). To uključuje prenamjenu šuma u područja urbane infrastrukture kao što su elektroenergetski vodovi, ceste, gradovi i naselja, za nepoljoprivredna industrijska područja ili za uvođenje energije iz obnovljivih izvora.

Prenamjena šumskog zemljišta nije obuhvaćena definicijom „deforestacije” na temelju EUDR-a ni ako primarna svrha prenamjene i njegova naknadnog korištenja nije upotreba u poljoprivredne svrhe, već npr. uvođenje energije iz obnovljivih izvora, industrijska upotreba, obnova bioraznolikosti, sprečavanje šumskih požara, dobrobit životinja u ekstremnim klimatskim uvjetima ili upravljanje invazivnim stranim vrstama. Pomoćne poljoprivredne djelatnosti mogu se obavljati ako su ključne za potporu primarnoj svrsi prenamjene i korištenja zemljišta nakon prenamjene (vidjeti odjeljak 4.a) ili ako poljoprivredna djelatnost ne mijenja prevladavajuću namjenu šume (vidjeti odjeljak 4.b).

Za provedbu odredaba odgovorne su države članice. Pri primjeni ovih smjernica na pojedinačne slučajeve države članice trebale bi osigurati da se na odgovarajući način uzmu u obzir posebne okolnosti svakog slučaja, vodeći računa i o relevantnim odredbama Ugovora. U slučajevima u kojima su aktivnosti zanemarive, s obzirom na sve okolnosti o kojima je riječ, trebalo bi poštovati načelo proporcionalnosti.

3. **Definicija „šume”**

Mjerodavno zakonodavstvo:

EUDR – članak 2. točka 4. – Definicije

U skladu s člankom 2. točkom 4. EUDR-a područje se smatra „šumom” ako se primjenjuju sljedeća obilježja:

— zemljište koje je veće od 0,5 hektara – to znači da površina stabala opisana opsegom pokrivenosti krošnjama iznosi 0,5 hektara ili više

— stabla viša od 5 metara – to znači da vrh stabala doseže prosječnu visinu od 5 metara ili više

— krošnje koje pokrivaju više od 10 % površine – to znači da je omjer pokrivenosti krošnjama stabala koja čine sastojinu stabala i područja na kojem se nalazi sastojina stabala veći od 10 %

— stabla koja mogu dosegnuti te vrijednosti *in situ* – to znači površine s mladim stablima koje još nisu dosegnule, ali se očekuje da će dosegnuti pokrivenost krošnjama od 10 % i visinu drveća od 5 metara. To posebno uključuje područja koja privremeno nisu pošumljena zbog gole sječe u okviru prakse gospodarenja šumama ili prirodnih katastrofa i za koja se očekuje da će šuma na njima ponovno narasti

— isključuje se zemljište koje uglavnom služi za upotrebu u poljoprivredne svrhe ili koje se uglavnom upotrebljava kao urbano zemljište – to znači da se šuma određuje na temelju prisutnosti stabala i odsutnosti druge prevladavajuće kategorije upotrebe zemljišta (vidjeti u nastavku i odjeljak 4.).

Površina zemljišta, prosječna visina i značajke pokrivenosti krošnjama moraju biti prisutni zajedno ili moći istodobno dosegnuti te vrijednosti in situ.

U kontekstu EUDR-a trebalo bi smatrati da **„upotreba kao urbano zemljište”** prevladava, na primjer, u slučaju parkova i vrtova u urbanim područjima, neovisno o dosezanju vrijednosti u definiciji šume. Za više informacija o prevladavajućoj „upotrebi u poljoprivredne svrhe” vidjeti odjeljak 4.

Pod uvjetom da su ispunjena obilježja iz definicije, područje „šume” uključuje, ali nije ograničeno na:

— područja koja su okružena šumama ili su s njima usko povezana, a koriste se za šumarstvo, kao što su šumske ceste, protupožarne prosjeke i druga mala otvorena područja, osim ako su uspostavljena na pojedinačnim zemljištima u privatnom posjedu

— zemljište koje je općenito napušteno više od 10 godina s obnovom stabala koja su ispunila kriterije za „šumu” (vidjeti u vezi sa „zemljištem na ugaru” u odjeljku 4.)

— mangrove u područjima plime i oseke, bez obzira na to je li to područje klasificirano kao kopno ili ne

— rasadnike šumskih vrsta uzgojenih na šumskom području kako bi se zadovoljile vlastite potrebe vlasnika šuma

— područja izvan zakonski određenog šumskog zemljišta koja ispunjavaju kriterije definicije „šume”.

Definicija „šume” isključuje sastojine stabala u sustavima poljoprivredne proizvodnje. Za više informacija vidjeti odjeljke 4.c i 4.d.

4. **Definicija „upotrebe u poljoprivredne svrhe” i iznimke**

Relevantno zakonodavstvo:

EUDR – članak 2. točka 5. – Definicije

U skladu s člankom 2. točkom 5. EUDR-a površina se smatra da je za „upotrebu u poljoprivredne svrhe” ako se zemljište koristi za potrebe poljoprivrede.

a) **Pojašnjenje svrhe poljoprivrede**

U skladu s člankom 2. točkom 5. zemljište se koristi za potrebe poljoprivrede (među ostalim) u sljedećem popisu slučajeva:

— poljoprivredni nasadi – definirani u članku 2. točki 6. EUDR-a. Za detaljnije smjernice o „poljoprivrednim nasadima” vidjeti odjeljak 4.c

— poljoprivredne površine na ugaru – poljoprivredne površine ostavljene na ugaru trebalo bi razmotriti u kombinaciji sa „zemljištem na privremenom ugaru”, kako je navedeno u nastavku ovog odjeljka

— uzgoj životinja – to uključuje površine privremenih ili trajnih pašnjaka te poljoprivredne objekte za uzgoj i smještaj životinja.

Treba napomenuti da kategorije „poljoprivredni nasadi”, „poljoprivredne površine na ugaru” i površine „za uzgoj životinja” predstavljaju nepotpun popis primjera za „upotrebu u poljoprivredne svrhe”.

Za potrebe ove Uredbe zemljište koje se upotrebljava u poljoprivredne svrhe trebalo bi tumačiti tako da obuhvaća sljedeće kategorije korištenja zemljišta:

— zemljište pod privremenim usjevima, što znači sve zemljište koje se koristi za usjeve s ciklusom rasta obično kraćim od jedne godine, uključujući višegodišnje privremene usjeve

— zemljište pod privremenim livadama i pašnjacima, što znači zemljište na kojem se uzgaja zeljasta krma ili trava za košnju ili ispašu u razdoblju kraćem od pet godina zaredom

— zemljište na ugaru ili zemljište na privremenom ugaru, što znači poljoprivredno zemljište na duljem odmoru prije ponovne obrade, ispaše ili korištenja za druge poljoprivredne aktivnosti. To može biti unutar sustava plodoreda poljoprivrednih gospodarstava ili zbog opravdanih razloga ili iznimnih okolnosti kao što su šteta od poplava, nedostatak vode, nedostupnost sirovina, uključujući gospodarske, socijalne (bolest, sporovi vezani za nasljeđivanje) ili pravne razloge (sudski postupak itd.). Napomena: za zemljište na ugaru ili zemljište koje je ostalo dulje na ugaru trebalo bi smatrati da se i dalje „upotrebljava u poljoprivredne svrhe” općenito [deset] godina. Međutim, može se smatrati da dotična površina ostaje u kategoriji „upotrebe u poljoprivredne svrhe” dulje od tog razdoblja ako se dokaže da se poljoprivredne djelatnosti nisu mogle nastaviti zbog nekog od prethodno navedenih razloga. Navedeni razlog mora obuhvaćati cijelo razdoblje u kojem je zemljište bilo na ugaru ili na privremenom ugaru. Ako se to dokaže, trebalo bi se kontinuirano smatrati da se zemljište upotrebljava u poljoprivredne svrhe, osim ako mu je prema nacionalnom pravu službena namjena šuma

— zemljište pod trajnim nasadima, što znači zemljište zasijano dugoročnim usjevima koji se ne moraju ponovno saditi nekoliko godina, obično pet ili više godina. Zemljište pod trajnim nasadima uključuje i zemljište koje se koristi za uzgoj trajnih nasada pod zaštitnim pokrovom, što je opisano u odjeljku 4.b

— zemljište pod trajnim livadama i pašnjacima, što znači zemljište koje se koristi više od pet godina zaredom za ispašu životinja ili za krmne usjeve, bilo da se siju ili rastu prirodno

— zemljište pod poljoprivrednim zgradama i dvorištima, što znači površine koje zauzimaju zgrade poljoprivrednih gospodarstava (hangari, štaglji, podrumi, silosi), zgrade za uzgoj životinja (štale, obori, torovi, kokošinjci) i seoska dvorišta

— ako se na temelju dovoljno uvjerljivih dokaza može dokazati i. da je zemljišna čestica bila: i. „upotrebljavana u poljoprivredne svrhe” kako je prethodno opisano prije 31. prosinca 2020., i ii. ako je proizvođač odlučio saditi kulture kratkih ophodnji ili se obvezao na privremeno pošumljavanje prije tog datuma ili nakon tog datuma, a dotično zemljište nije obuhvaćeno planom upravljanja šumama ili zakonodavstvom kojim se zahtijeva gospodarenje šumama ili zaštita šume na toj zemljišnoj čestici, smatra se da za potrebe EUDR-a takva zemljišna čestica ostaje u upotrebi za poljoprivredne svrhe i proizvođač može nastaviti s poljoprivrednom djelatnošću na toj zemljišnoj čestici

— prethodno navedene kategorije korištenja poljoprivrednog zemljišta mogu obuhvaćati i površine na kojima se nalaze elementi krajobraza, koji se potiču zbog bioraznolikosti ili okoliša.

Obnova, upravljanje invazivnim vrstama, sprečavanje šumskih požara, dobrobit životinja, iskorištavanje energije iz obnovljivih izvora

Za zemljište koje je prenamijenjeno za jednu ili više primarnih namjena navedenih u nastavku **ne** bi se trebalo smatrati da je pretvoreno u zemljište za upotrebu u poljoprivredne svrhe ako je prenamijenjeno kako bi se:

— spriječio, sveo na najmanju moguću mjeru, ublažio ili poništio negativan učinak unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta na bioraznolikost, ako je prenamjena ograničena na ono što je strogo nužno i podržana planovima prevencije, planovima upravljanja ili službenim ovlaštenjima, ili

— spriječio ili sveo na najmanju moguću mjeru i ublažio rizik od šumskih požara, ako je prenamjena ograničena na ono što je strogo nužno i podržano planovima za sprečavanje požara, planovima upravljanja šumama ili službenim ovlaštenjima, ili

— osigurala usklađenost sa zakonima o dobrobiti životinja ako je izgradnja objekata (trajnih i privremenih) za smještaj životinja nužna za osiguravanje njihove dobrobiti i ograničena na minimalno neophodno područje za izgradnju i ako ta aktivnost ne utječe na kategorizaciju okolnih područja kao šume, ili

— osigurala obnova i, nakon toga, upravljanje očuvanjem ekosustava velike važnosti za očuvanje bioraznolikosti (kao što su, na primjer, određene vrste vriština, močvarnih područja ili travnjaka) ako se to zahtijeva planom očuvanja ili obnove (na primjer planom upravljanja zaštićenim područjem ili nacionalnim ili regionalnim planom za obnovu prirode) kojim se provode obveze koje proizlaze iz globalnih multilateralnih sporazuma o zaštiti i obnovi prirode i bioraznolikosti, kao što su Konvencija o biološkoj raznolikosti i globalni okvir za bioraznolikost iz Kunminga i Montreala, ili

— iskorištavalo energiju iz obnovljivih izvora (npr. gradnjom vjetroelektrana, postavljanjem fotonaponskih sustava),

čak i ako se mogu obavljati pomoćne poljoprivredne djelatnosti ako su ključne za potporu primarnoj svrsi prenamjene i korištenja zemljišta nakon prenamjene.

b) **Pojašnjenje prevladavajuće upotrebe zemljišta**

U skladu s člankom 2. točkom 4., ako je prevladavajuća upotreba zemljišta poljoprivreda, zemljište nije obuhvaćeno definicijom „šume”.

U kontekstu EUDR-a, za potrebe izuzeća iz definicije „šume” iz članka 2. točke 4., **„upotreba u poljoprivredne svrhe”** trebala bi se smatrati prevladavajućom u sljedećim slučajevima, pri čemu popis nije potpun:

— sezonska (npr. ljetna) ispaša ili privremena silvopastoralna ispaša na područjima prekrivenima drvećem koja ne pripadaju kategoriji primarnih šuma (npr. na poluprirodnim pašnjacima ili na prirodnim pašnjacima s promjenjivim pokrovom drveća)

— ako su zbog klimatskih uvjeta (npr. privremeni snježni pokrov) šumska ispaša ili poljoprivredno-šumarske prakse ograničeni na određeno razdoblje u godini, mogu se smatrati prevladavajućom upotrebom

— ostavljanje zaštitnih skupina stabala za različite svrhe zaštite okoliša ili biološke raznolikosti na pretežno poljoprivrednoj površini (npr. pašnjaku), čak i ako dotična površina doseže pragove iz definicije „šume”.

Ti se slučajevi razlikuju od pomoćnih poljoprivrednih djelatnosti u kontekstu prenamjene u svrhu obnove ili suzbijanja invazivnih stranih vrsta, koje nisu obuhvaćene „upotrebom u poljoprivredne svrhe”, vidjeti prethodno navedeno.

S druge strane, za potrebe EUDR-a **„upotreba u poljoprivredne svrhe" ne** bi se trebala smatrati **prevladavajućom**, primjerice u slučaju male proizvodnje sporednih proizvoda (npr. kave) i povremene ekstenzivne ili male ispaše u šumama sve dok proizvodnja i povezane aktivnosti nemaju štetan učinak na šumsko stanište.

c) **Definicija „poljoprivrednog nasada"**

Relevantno zakonodavstvo:

EUDR – članak 2. točka 6. – Definicije

„Poljoprivredni nasadi" uključeni su u definiciju „upotrebe u poljoprivredne svrhe" iz članka 2. točke 5. EUDR-a.

Definicija „poljoprivrednih nasada" iz članka 2. točke 6. EUDR-a prvo se odnosi na „zemljište sa sastojinama stabala u sustavima poljoprivredne proizvodnje, kao što su nasadi voćaka, plantaže palmi uljarica, maslinici", u kojem se upućuje na zemljište pod usjevima, uključujući trajne nasade, kako je opisano u odjeljku 4.

Drugo, ta se definicija odnosi na „poljoprivredno-šumarske sustave, na kojima se usjevi uzgajaju pod pokrovom stabala", što je objašnjeno u odjeljku 4. točki (d) i mora se tumačiti zajedno s iznimkom ako se prevladavajuća upotreba zemljišta ne mijenja. U članku 2. točki 6. EUDR-a dodatno se pojašnjava da su svi nasadi relevantne robe koji nisu drvo obuhvaćeni pojmom „poljoprivredni nasadi", stoga su ti nasadi obuhvaćeni definicijom „upotrebe u poljoprivredne svrhe".

Naposljetku, u članku 2. točki 6. EUDR-a utvrđeno je da su poljoprivredni nasadi isključeni iz definicije „šume". To znači da površine koje ispunjavaju kriterije poljoprivrednih nasada nisu obuhvaćene definicijom šume, čak i ako uključuju stabla kao što su kaučukovac ili palma uljarica.

d) **Pojašnjenje „poljoprivredno-šumarskog sustava"**

Relevantno zakonodavstvo:

EUDR – uvodna izjava (37) i članak 2. točka 6. – definicije

Prema dokumentima FAO-a ([27]) „poljoprivredno šumarstvo" je zajednički naziv za sustave korištenja zemljišta i tehnologije u kojima se drvenaste višegodišnje biljke (drveće, grmlje, palme, bambus itd.) namjerno kombiniraju na istoj jedinici upravljanja zemljištem s poljoprivrednim usjevima i/ili životinjama, u nekom obliku prostornog rasporeda ili vremenskog slijeda. U poljoprivredno-šumarskim sustavima prisutne su i ekološke i gospodarske interakcije među različitim komponentama. Postoje dva osnovna poljoprivredno-šumarska sustava: simultani i sekvencijalni. U simultanim sustavima drveće i usjevi ili životinje zajedno se uzgajaju na istom zemljištu, dok u sekvencijalnim sustavima usjevi i drveće naizmjence zauzimaju većinu istog prostora, čime se smanjuje njihova konkurencija.

Poljoprivredno šumarstvo može se odnositi i na određene šumarske prakse kojima se dopunjuju poljoprivredne aktivnosti, kao što su poboljšavanje plodnosti tla, smanjivanje erozije tla, poboljšavanje upravljanja riječnim slivovima ili osiguravanje hlada i hrane za stoku ([28]).

U uvodnoj izjavi (37) podsjeća se da se u definicijama FAO-a poljoprivredno-šumarski sustavi ne smatraju šumama, nego upotrebom u poljoprivredne svrhe te da obuhvaćaju razne situacije kao što su one u kojima se usjevi uzgajaju pod pokrovom drveća, kao i poljoprivredno-šumarske, šumarsko-ispašne i poljoprivredno-šumarsko-ispašne sustave.

([27]) FAO 2003. Višejezični pojmovnik zemljoposjedništva. Poglavlje 7. Zemljište u poljoprivrednom, stočarskom i šumarskom kontekstu.
([28]) FAO-ov Svjetski program za popis poljoprivrednih gospodarstava 2020., sv. 1., str. 123., točke 8.13.12. i 8.13.13.

S obzirom na to da definicija „šume” iz članka 2. točke 4. EUDR-a isključuje zemljište koje uglavnom služi za „upotrebu u poljoprivredne svrhe”, može se zaključiti da se zemljište koje se pretežno upotrebljava za „poljoprivredno-šumarske sustave” u svrhe navedene u uvodnoj izjavi (37) ne može smatrati „šumom”. U tom slučaju i za potrebe Uredbe, za to se zemljište mora smatrati da se „upotrebljava u poljoprivredne svrhe”. Za pomoćne poljoprivredne djelatnosti, uključujući poljoprivredno-šumarske djelatnosti u kontekstu obnove, vidjeti odjeljak 2.

5. **Pojašnjenje upotrebe zemljišta u slučaju više načina korištenja zemljišta na istom području te korištenje zemljišnih knjiga i katastarskih planova**

Ako zemljišna čestica sadržava i površinu obuhvaćenu definicijom „šume” i površinu koja se upotrebljava u poljoprivredne svrhe, te dvije površine treba razmatrati zasebno. Površina koja ispunjava kriterije definicije „šume” obuhvaćena je područjem primjene Uredbe, dok površina koja ispunjava kriterije „upotrebe u poljoprivredne svrhe” nije obuhvaćena područjem primjene Uredbe u smislu prenamjene.

Nije bitno je li dio zemljišne čestice koji se koristi za poljoprivredu veći od dijela te zemljišne čestice koji se u skladu s definicijom smatra šumom. Na primjer, ako posjed od 10 hektara ima površinu od 2 hektara koja se prema objektivnim kriterijima može smatrati šumskom površinom, a 8 hektara upotrebljava se u poljoprivredne svrhe, ta se 2 hektara šume klasificiraju kao šuma, bez obzira na činjenicu da čine samo 20 % površine posjeda.

Pri procjeni čini li određena zemljišna čestica šumu, stvarno stanje u smislu postojanja šume trebalo bi imati prednost pred oznakom u zemljišnim knjigama i katastarskim planovima. Za dokazivanje upotrebe u poljoprivredne svrhe u prošlosti, zemljišne knjige i katastarski planovi mogu biti dodatni elementi za dopunu satelitskih podataka. Nadalje, planovi upravljanja šumama i registri šumskih područja mogu biti korisni pri utvrđivanju je li određeno područje zapravo šuma koja je trenutačno bez šumskog pokrova, posebno u slučaju kad je dotično područje privremeno bez šumskog pokrova zbog prakse gospodarenja šumom, prirodne katastrofe ili prvih godina pošumljavanja. Opservatorij EU-a ([29]) koji osigurava Komisija besplatan je alat za utvrđivanje globalnog šumskog pokrova 2020. dostupan svim dionicima. Međutim, Opservatorij je neisključiv, neobvezan i nema pravnu vrijednost. Javni i privatni dionici mogu upotrebljavati sve karte koje smatraju prikladnima za svoje postupke dužne pažnje ili provjere.

([29]) https://forest-observatory.ec.europa.eu/forest/gfc2020.

PRILOG I.

KAKO SE U PRAKSI PRIMJENJUJU TUMAČENJA „STAVLJANJA NA TRŽIŠTE”, „STAVLJANJA NA RASPOLAGANJE NA TRŽIŠTU” I „IZVOZA”?

U sljedećim scenarijima navode se situacije u kojima se fizička ili pravna osoba smatra gospodarskim subjektom u skladu s EUDR-om.

(Osim ako je drukčije navedeno, gospodarski subjekti u svim scenarijima u nastavku odgovorni su za postupanje s dužnom pažnjom u pogledu relevantnih proizvoda/robe i podnositi izjave o postupanju s dužnom pažnjom u informacijski sustav EUDR-a ili imenovati ovlaštenog zastupnika iz članka 6. da podnosi izjave u njihovo ime.)

(U skladu s člankom 4. stavkom 3. podnošenje izjave o postupanju s dužnom pažnjom podrazumijeva da je gospodarski subjekt ili trgovac koji nije MSP ispunio obveze utvrđene u primjenjivim odredbama EUDR-a i da preuzima odgovornost za zaključak da proizvod nije povezan s deforestacijom i da je proizveden u skladu s relevantnim zakonodavstvom zemlje proizvodnje, u skladu s člankom 3.)

Scenarij 1 – Prerada proizvoda

Proizvođač A s poslovnim nastanom u EU-u (gospodarski subjekt koji nije MSP) poduzeće je koje kupuje palmino ulje [HS 1511] u trećoj zemlji i uvozi ga u EU, gdje upotrebljava to palmino ulje za proizvodnju industrijskih masnih alkohola [HS 3823 70]. Zatim prodaje industrijske masne alkohole proizvođaču B u drugoj državi članici EU-a.

— Proizvođač A je gospodarski subjekt pri uvozu palminog ulja u EU (deklariranju za carinski postupak „puštanja u slobodni promet”) jer je palmino ulje relevantan proizvod obuhvaćen Prilogom I. EUDR-u. To znači da proizvođač A mora postupati s dužnom pažnjom u pogledu palminog ulja, podnijeti izjavu o postupanju s dužnom pažnjom u informacijski sustav i uključiti referentni broj izjave u carinsku deklaraciju za puštanje u slobodni promet.

— Proizvođač A također je gospodarski subjekt pri stavljanju industrijskih masnih alkohola na tržište jer su industrijski masni alkoholi relevantni proizvodi obuhvaćeni Prilogom I. EUDR-u. To znači da proizvođač A mora podnijeti zasebnu izjavu o postupanju s dužnom pažnjom za industrijske masne alkohole prije njihova stavljanja na tržište, u kojoj se može pozvati na svoj prethodni referentni broj izjave u skladu s člankom 4. stavkom 9.

Scenarij 2 – Ambalažni materijali

Scenarij 2a

Proizvođač C (gospodarski subjekt koji je MSP) s poslovnim nastanom u EU-u uvozi prevučeni kraft papir [HS 4810] od proizvođača B s poslovnim nastanom u trećoj zemlji i upotrebljava ga za pakiranje drugih proizvoda koji se nakon toga prodaju na tržištu Unije.

— Proizvođač C je gospodarski subjekt pri uvozu kraft papira u EU (tj. deklariranju za carinski postupak „puštanja u slobodni promet”) jer je kraft papir relevantan proizvod obuhvaćen Prilogom I. EUDR-u: iako će se upotrebljavati kao ambalaža, kraft papir uvozi se kao samostalni proizvod (*usporediti sa scenarijem 2b*) i stoga podliježe dužnoj pažnji. Proizvođač C mora podnijeti izjavu o postupanju s dužnom pažnjom u informacijski sustav i uključiti referentni broj izjave u carinsku deklaraciju za puštanje u slobodni promet.

— Od proizvođača C ne zahtijeva se da postupa s dužnom pažnjom niti podnosi izjavu o postupanju s dužnom pažnjom za kraft papir kad se on nakon toga upotrebljava za pakiranje drugih proizvoda jer se ne prodaje kao samostalni proizvod, nego kao ambalažni materijal (koji se obično upotrebljava za pakiranje takve robe, a ne daje proizvodu njegovu bitnu značajku), te stoga nije reguliran kao relevantni proizvod u skladu s EUDR-om.

Scenarij 2b

Poduzeće D s poslovnim nastanom u EU-u (gospodarski subjekt koji je MSP) uvozi drvene okvire [HS 4414] iz treće zemlje i prodaje ih trgovcu na malo E s poslovnim nastanom u EU-u. Okviri su pakirani u karton.

— Poduzeće D je gospodarski subjekt pri uvozu drvenih okvira u EU (tj. deklariranju za carinski postupak „puštanja u slobodni promet") jer su drveni okviri relevantni proizvodi obuhvaćeni Prilogom I. EUDR-u. To znači da poduzeće D mora postupati s dužnom pažnjom u pogledu drvenih okvira, podnijeti izjavu o postupanju s dužnom pažnjom u informacijski sustav i uključiti referentni broj izjave u carinsku deklaraciju za puštanje u slobodni promet.

— Od poduzeća D ne zahtijeva se da postupa s dužnom pažnjom niti podnosi izjavu o postupanju s dužnom pažnjom za kartonsko pakiranje jer ono nije uvezeno kao samostalni proizvod, nego kao ambalažni materijal (koji se obično upotrebljava za pakiranje takve robe, a ne daje proizvodu njegovu bitnu značajku), te stoga nije regulirano kao relevantni proizvod u skladu s EUDR-om.

Scenarij 3 – Prijenos vlasništva

Scenarij 3a

Proizvođač F s poslovnim nastanom u EU-u (gospodarski subjekt koji nije MSP) kupuje sirovu kožu goveda [HS ex 4101] od dobavljača H s poslovnim nastanom izvan EU-a. Na temelju ugovora vlasništvo se odmah prenosi na proizvođača F dok se koža još uvijek nalazi izvan EU-a te je proizvođač F uvozi u EU. Nakon uvoza u EU proizvođač F obrađuje kožu u štavljene kože [HS ex 4104] i prodaje ih trgovcu I koji nije MSP i ima poslovni nastan u EU-u (trgovac).

— Proizvođač F je gospodarski subjekt pri uvozu sirovih koža goveda u EU (deklariranju za carinski postupak „puštanja u slobodni promet") jer su sirove kože goveda relevantan proizvod obuhvaćen Prilogom I. EUDR-u. To znači da proizvođač F mora postupati s dužnom pažnjom u pogledu sirovih koža, podnijeti izjavu o postupanju s dužnom pažnjom u informacijski sustav i uključiti referentni broj izjave u carinsku deklaraciju za puštanje u slobodni promet. Kao dio postupka dužne pažnje za sirove kože proizvođač F mora uključiti informacije o geolokaciji koje se odnose na sve objekte u kojima je stoka uzgojena (u skladu s člankom 9. stavkom 1. točkom (d)). U skladu s uvodnom izjavom (39) proizvođač F utvrđuje jesu li goveda koja su upotrijebljena za proizvodnju tih koža hranjena drugim relevantnim proizvodom te, ako jesu, provodi i potrebni postupak dužne pažnje za hranu za životinje.

— Proizvođač F također je gospodarski subjekt pri stavljanju štavljenih koža na tržište jer su štavljene kože relevantni proizvodi obuhvaćeni Prilogom I. EUDR-u. To znači da proizvođač F mora dostaviti zasebnu izjavu o postupanju s dužnom pažnjom za njih prije nego što ih proda trgovcu I. Proizvođač F može se pozvati na postojeću izjavu koja se odnosi na sirovu kožu koju je prethodno stavio na tržište pri uvozu u EU.

— Kao *trgovac koji nije MSP*, trgovac I preuzima iste obveze dužne pažnje kao i gospodarski subjekt. Nakon što utvrdi da se postupalo s dužnom pažnjom u vezi sa sirovim kožama goveda, trgovac I mora dostaviti zasebnu izjavu o postupanju s dužnom pažnjom za štavljene kože kupljene od proizvođača F prije nego što ih proda potrošačima ili drugim subjektima niže u lancu opskrbe (tj. *stavi ih na raspolaganje* na tržištu Unije). Trgovac I se u izjavi o postupanju s dužnom pažnjom može pozvati na postojeću izjavu proizvođača F za štavljene kože u skladu s člankom 4. stavkom 9.

[U ovom se slučaju vlasništvo prenosi s osobe koja nije iz EU-a na osobu iz EU-a prije fizičkog ulaska proizvoda u EU.]

Scenarij 3b

Proizvođač F s poslovnim nastanom u EU-u (gospodarski subjekt koji nije MSP) kupuje štavljenu kožu goveda [HS ex 4104] preko interneta od dobavljača H s poslovnim nastanom izvan EU-a. Na temelju ugovora vlasništvo se prenosi na proizvođača F tek kad se koža isporuči u njegovu tvornicu u EU-u. Špediter G uvozi kože u EU u ime dobavljača H i isporučuje ih u tvornicu proizvođača F.

— Dobavljač H je gospodarski subjekt pri uvozu štavljenih koža u EU (tj. deklariranju za carinski postupak „puštanja u slobodni promet") jer su one relevantni proizvodi obuhvaćeni Prilogom I. EUDR-u. To znači da dobavljač H mora postupati s dužnom pažnjom za kože goveda, dostaviti izjavu o postupanju s dužnom pažnjom u informacijski sustav i uključiti referentni broj izjave u carinsku deklaraciju za puštanje u slobodni promet [ili ovlastiti špeditera G kao ovlaštenog zastupnika u skladu s člankom 6. stavkom 1. da ga podnese]. Kao dio postupka dužne pažnje za kože dobavljač H mora uključiti informacije o geolokaciji koje se odnose na sve objekte u kojima je stoka uzgojena (u skladu s člankom 9. stavkom 1. točkom (d)). U skladu s uvodnom izjavom (39) dobavljač H utvrđuje jesu li goveda koja su upotrijebljena za proizvodnju tih koža hranjena drugim relevantnim proizvodom te, ako jesu, provodi i potrebni postupak dužne pažnje za hranu za životinje.

— Proizvođač F prva je fizička ili pravna osoba koja relevantne proizvode stavlja na raspolaganje na tržištu EU-a te se također smatra gospodarskim subjektom u skladu s člankom 7., tj. iako zapravo nije gospodarski subjekt u skladu s definicijom iz članka 2. točke 15., člankom 7. utvrđeno je da podliježe istim obvezama kao i gospodarski subjekt. Stoga proizvođač F mora postupati s dužnom pažnjom i dostaviti zasebnu izjavu o postupanju s dužnom pažnjom u informacijski sustav prije nego što kože proda potrošačima ili drugim subjektima dalje u lancu opskrbe, i u toj izjavi se može pozvati na izjavu dobavljača H u skladu s člankom 4. stavkom 9.

(U ovom se slučaju vlasništvo prenosi s osobe koja nije iz EU-a na osobu iz EU-a prije fizičkog ulaska proizvoda u EU.))

Scenarij 4 – Stavljanje na tržište i stavljanje na raspolaganje na tržištu

(Scenariji 4a, 4b, 4c i 4d pokazuju koja je razlika između stavljanja na tržište Unije i stavljanja na raspolaganje na tržištu Unije te su primjeri za neke situacije u kojima poduzeće na kraju proizvodnog lanca može biti gospodarski subjekt.)

Scenarij 4a

Trgovac na veliko J (gospodarski subjekt koji je MSP) s poslovnim nastanom u EU-u uvozi kakao prah [HS 1805] od proizvođača iz treće zemlje (izvan EU-a) i prodaje ga trgovcu na malo K koji nije MSP i ima poslovni nastan u EU-u. Trgovac na malo K uvozi dodatni kakao prah iz treće zemlje (od proizvođača izvan EU-a) i miješa ga s kakao prahom kupljenim od trgovca na veliko J za prodaju krajnjim potrošačima unutar EU-a *(usporediti sa scenarijima 4b, 4c i 4d)*.

— Trgovac na veliko J je gospodarski subjekt pri uvozu kakao praha u EU (tj. deklariranju za carinski postupak „puštanja u slobodni promet") *(stavljanje na tržište)* jer je kakao prah relevantan proizvod obuhvaćen Prilogom I. EUDR-u. To znači da trgovac na veliko J mora postupati s dužnom pažnjom u pogledu kakao praha, podnijeti izjavu o postupanju s dužnom pažnjom u informacijski sustav i uključiti referentni broj izjave u carinsku deklaraciju za puštanje u slobodni promet.

— Kad je riječ o kakao prahu kupljenom od trgovca na veliko J, trgovac na malo K djeluje kao trgovac jer je taj kakao prah već stavljen na tržište Unije. Kao trgovac *koji nije MSP*, trgovac na malo K preuzima iste obveze dužne pažnje kao i gospodarski subjekt te je dužan dostaviti izjavu o postupanju s dužnom pažnjom za kakao prah kupljen od trgovca na veliko J prije nego što ga proda (*stavljanje na raspolaganje*). Trgovac na malo K može uputiti na postojeću izjavu o postupanju s dužnom pažnjom trgovca na veliko J za kakao prah nakon što je utvrdio da je dužna pažnja pravilno provedena u skladu sa zahtjevima EUDR-a u skladu s člankom 4. stavkom 9., ali je trgovac na malo K i dalje odgovoran za usklađenost.

— Trgovac na malo K je gospodarski subjekt za dodatni kakao prah koji K uvozi izravno u EU (deklarira ga za carinski postupak „puštanja u slobodni promet") jer je kakao prah relevantan proizvod obuhvaćen Prilogom I. EUDR-u i K stavlja dodatni kakao prah na tržište prvi put. To znači da trgovac na malo K mora postupati s dužnom pažnjom u pogledu dodatnog kakao praha, podnijeti izjavu o postupanju s dužnom pažnjom u informacijski sustav i uključiti referentni broj izjave u carinsku deklaraciju za puštanje u slobodni promet.

Scenarij 4b

Trgovac na veliko J (gospodarski subjekt koji je MSP) s poslovnim nastanom u EU-u uvozi kakao prah [HS 1805] od proizvođača iz treće zemlje (izvan EU-a) i prodaje ga trgovcu na malo K (trgovcu koji nije MSP) s poslovnim nastanom u EU-u. Trgovac na malo K preprodaje kakao prah u EU-u.

— Trgovac na veliko J je gospodarski subjekt pri uvozu kakao praha u EU (tj. deklariranju za carinski postupak „puštanja u slobodni promet") jer je kakao prah relevantan proizvod obuhvaćen Prilogom I. EUDR-u. To znači da trgovac na veliko J mora postupati s dužnom pažnjom u pogledu kakao praha, podnijeti izjavu o postupanju s dužnom pažnjom u informacijski sustav i uključiti referentni broj izjave u carinsku deklaraciju za puštanje u slobodni promet.

— S obzirom na to da je trgovac na veliko J već stavio kakao prah na tržište i pod uvjetom da trgovac na malo K ne prerađuje niti miješa taj proizvod s drugima prije preprodaje, trgovac na malo K samo *stavlja na raspolaganje* relevantni proizvod. Za potrebe postupanja s dužnom pažnjom i podnošenja izjava o postupanju s dužnom pažnjom u skladu s člankom 4. stavcima 2. i 9. trgovac na malo K može uputiti na postojeću izjavu o postupanju s dužnom pažnjom nakon što je utvrdio da je trgovac na veliko J pravilno postupio s dužnom pažnjom u skladu s člankom 4. stavkom 9., ali je trgovac na malo K i dalje odgovoran za usklađenost.

Scenarij 4c

Trgovac na veliko J (gospodarski subjekt koji je MSP) s poslovnim nastanom u EU-u uvozi sojino ulje [HS 1507] od proizvođača iz treće zemlje (izvan EU-a) i prodaje ga trgovcu na malo K (trgovcu koji je MSP) s poslovnim nastanom u EU-u. Trgovac na malo K preprodaje sojino ulje u EU-u.

— Trgovac na veliko J je gospodarski subjekt pri uvozu sojinog ulja u EU (tj. deklariranju za carinski postupak „puštanja u slobodni promet") jer je sojino ulje relevantan proizvod obuhvaćen Prilogom I. EUDR-u. To znači da trgovac na veliko J mora postupati s dužnom pažnjom u pogledu sojinog ulja, podnijeti izjavu o postupanju s dužnom pažnjom u informacijski sustav i uključiti referentni broj izjave u carinsku deklaraciju za puštanje u slobodni promet.

— S obzirom na to da je trgovac na veliko J već stavio sojino ulje na tržište i pod uvjetom da trgovac na malo K ne prerađuje niti miješa taj proizvod s drugima prije preprodaje, trgovac na malo K samo *stavlja na raspolaganje* relevantni proizvod. Budući da je trgovac na malo K *trgovac koji je MSP*, nema iste obveze dužne pažnje kao gospodarski subjekt. Trgovac na malo K stoga mora prikupljati i čuvati informacije koje se zahtijevaju u skladu s člankom 5. EUDR-a, ali nije obvezan dostaviti izjavu o postupanju s dužnom pažnjom za sojino ulje prije njegove preprodaje u skladu s člankom 5. stavkom 2.

Scenarij 4d

Trgovac na veliko J (gospodarski subjekt koji je MSP) s poslovnim nastanom u EU-u uvozi kakao u zrnu [HS 1801] od proizvođača iz treće zemlje (izvan EU-a) i prodaje ga proizvođaču K (gospodarskom subjektu koji nije MSP) s poslovnim nastanom u EU-u. Proizvođač K upotrebljava kakao u zrnu za proizvodnju čokolade [HS 1806], koju prodaje unutar EU-a.

— Trgovac na veliko J je gospodarski subjekt pri uvozu kakaa u zrnu u EU (*deklariranju za carinski postupak „puštanja u slobodni promet"*) jer je kakao u zrnu relevantan proizvod obuhvaćen Prilogom I. EUDR-u. To znači da trgovac na veliko J mora postupati s dužnom pažnjom u pogledu kakaa u zrnu, podnijeti izjavu o postupanju s dužnom pažnjom u informacijski sustav i uključiti referentni broj izjave u carinsku deklaraciju za puštanje u slobodni promet.

— Proizvođač K postaje gospodarski subjekt kad prodaje čokoladu jer je čokolada također relevantni proizvod naveden u Prilogu I. EUDR-u i stavlja se na tržište (*stavlja se na raspolaganje prvi put*). Za potrebe postupanja s dužnom pažnjom i podnošenja izjava o postupanju s dužnom pažnjom u skladu s člankom 4. stavcima 2. i 9. trgovac na malo K može uputiti na postojeću izjavu o postupanju s dužnom pažnjom nakon što je utvrdio da je trgovac na veliko J pravilno postupio s dužnom pažnjom u skladu s člankom 4. stavkom 9., ali je trgovac na malo K i dalje odgovoran za usklađenost.

Scenarij 5 – Upotreba postojeće izjave o postupanju s dužnom pažnjom kao reference

Poduzeće L (gospodarski subjekt koji nije MSP) s poslovnim nastanom u EU-u kupuje smrznuto goveđe meso [HS ex 0202] od poljoprivrednika M (gospodarski subjekt koji je MSP) s poslovnim nastanom u EU-u koji je proizveo ta goveda u EU-u. Poljoprivrednik M kupio je stočnu hranu od trgovca na malo W (subjekt koji je MSP) koji je postupao s dužnom pažnjom. Poduzeće L zatim izvozi smrznuto goveđe meso [HS ex 0202] u treću zemlju. Meso nije prerađeno u druge relevantne proizvode niti je s njima pomiješano.

— Poljoprivrednik M je gospodarski subjekt kad prodaje smrznuto goveđe meso poduzeću L i prije prodaje mora postupati s dužnom pažnjom i dostaviti izjavu o postupanju s dužnom pažnjom za goveđe meso u informacijski sustav. Kao dio postupka dužne pažnje za goveđe meso poljoprivrednik M mora uključiti informacije o geolokaciji koje se odnose na sve objekte u kojima je stoka uzgojena (u skladu s člankom 9. stavkom 1. točkom (d)). U skladu s uvodnom izjavom (39) poljoprivrednik M utvrđuje jesu li goveda hranjena drugim relevantnim proizvodom, a ako jesu, poljoprivrednik M trebao bi kao dokaz upotrijebiti relevantne račune, referentne brojeve relevantnih izjava o postupanju s dužnom pažnjom ili bilo koju drugu relevantnu dokumentaciju dobivenu od trgovca na malo W u kojoj se navodi da hrana za životinje nije bila povezana s deforestacijom.

— Poduzeće L je gospodarski subjekt pri izvozu mesa iz EU-a (tj. deklarira ga za izvozni carinski postupak). Poduzeće L stoga mora utvrditi je li se postupalo s dužnom pažnjom u vezi s goveđim mesom i dostaviti zasebnu izjavu o postupanju s dužnom pažnjom, u kojem se može pozivati na prethodnu izjavu koji je podnio poljoprivrednik M u skladu s člankom 4. stavkom 9. Ako umjesto izvoza mesa u treću zemlju poduzeće L odluči prodavati to meso unutar EU-a, poduzeće L djelovalo bi kao trgovac, ali bi podlijegalo **istim** prethodno navedenim obvezama jer se trgovci koji nisu MSP-ovi smatraju gospodarskim subjektima koji nisu MSP-ovi u skladu s člankom 5. stavkom 1.

Scenarij 6 – Dužna pažnja za fizičke osobe / mikropoduzeća

Privatni vlasnik šume N (gospodarski subjekt koji je MSP) s poslovnim nastanom u EU-u sklapa ugovor s drvnim poduzećem O (gospodarski subjekt koji nije MSP) da mu posiječe dio njegovih stabala. Poduzeće O siječe stabla, ali su trupci [HS 4403] i dalje u vlasništvu privatnog vlasnika šume N. Nakon što se trupci prikupe privatni vlasnik šume N prodaje posječene trupce drvnom poduzeću O. Drvno poduzeće O zatim šalje trupce u vlastitu pilanu i stavlja ih na tržište kao drvo obrađeno piljenjem [HS 4407].

— Vlasnik šume N je gospodarski subjekt i mora postupati s dužnom pažnjom prije stavljanja trupaca na tržište. Međutim, budući da je vlasnik šume N *fizička osoba / mikropoduzeće*, on ima mogućnost ovlastiti sljedećeg gospodarskog subjekta ili trgovca niže u lancu opskrbe koji nije fizička osoba / mikropoduzeće da djeluje kao ovlašteni zastupnik i podnese izjavu o postupanju s dužnom pažnjom u njegovo ime. Ako vlasnik šume N odluči ovlastiti poduzeće O za podnošenje izjave o postupanju s dužnom pažnjom u njegovo ime, on dostavlja poduzeću O sve informacije koje su potrebne kako bi se potvrdilo da je već postupao s dužnom pažnjom i da u skladu s člankom 6. stavkom 3. nije utvrđen nikakav rizik ili da je utvrđen zanemariv rizik. Vlasnik šume N je i dalje odgovoran za usklađenost.

— Drvno poduzeće O je gospodarski subjekt kad stavlja na tržište drvo obrađeno piljenjem kao relevantni drvni proizvod obuhvaćen Prilogom I. EUDR-u, proizvedeno od trupaca koji su posječeni u šumi vlasnika šume N. To znači da drvno poduzeće O mora provjeriti je li se postupalo s dužnom pažnjom u vezi s trupcima i dostaviti zasebnu izjavu o postupanju s dužnom pažnjom u informacijski sustav prije stavljanja na tržište piljenog drva proizvedenog piljenjem stabala vlasnika šume N.

Scenarij 7 – Imenovanje trećih strana kao ovlaštenih zastupnika

Trgovac na malo P (gospodarski subjekt koji je MSP) s poslovnim nastanom u EU-u uvozi pneumatske gume [HS ex 4011] iz treće zemlje (izvan EU-a) i kao svojeg ovlaštenog zastupnika ovlašćuje poduzeće Q s poslovnim nastanom u EU-u da podnese izjavu o postupanju s dužnom pažnjom kao pružatelj usluga za trgovca na malo P.

— Trgovac na malo P je gospodarski subjekt pri uvozu pneumatskih guma u EU (deklariranju za carinski postupak „puštanja u slobodni promet") jer su pneumatske gume relevantni proizvodi obuhvaćeni Prilogom I. EUDR-u. To znači da trgovac na malo P mora postupati s dužnom pažnjom u pogledu pneumatskih guma, ali trgovac na malo P može ovlastiti poduzeće Q kao ovlaštenog zastupnika da podnese izjavu o postupanju s dužnom pažnjom za gume u njegovo ime u skladu s člankom 6. stavkom 1. Poduzeće Q ne djeluje kao dio lanca opskrbe, nego je samo pružatelj usluga koji podnosi izjavu o postupanju s dužnom pažnjom u informacijski sustav u ime trgovca na malo P i na zahtjev nadležnih tijela dostavlja primjerak ovlaštenja u skladu s člankom 6. stavkom 2. Trgovac na malo P i dalje je odgovoran za usklađenost guma s člankom 3. EUDR-a.

Scenarij 8 – Obuhvaćenost proizvoda

Proizvođač R s poslovnim nastanom u EU-u (gospodarski subjekt koji je MSP) uvozi palmino ulje [HS 1511] od proizvođača iz treće zemlje (izvan EU-a) u EU te ga u svojoj tvornici prerađuje u sapun [HS 3401] koji prodaje unutar EU-a.

— Proizvođač R je gospodarski subjekt pri uvozu palminog ulja u EU (deklariranju za carinski postupak „puštanja u slobodni promet") jer je palmino ulje relevantan proizvod obuhvaćen Prilogom I. EUDR-u. To znači da R mora postupati s dužnom pažnjom, podnijeti izjavu o postupanju s dužnom pažnjom u informacijski sustav i uključiti referentni broj izjave u carinsku deklaraciju za puštanje u slobodni promet.

— Međutim, pri prodaji sapuna proizvođač R ne mora postupati s dužnom pažnjom niti podnijeti izjavu o postupanju s dužnom pažnjom za palmino ulje sadržano u sapunu jer sam sapun nije relevantan proizvod naveden u Prilogu I. EUDR-u.

Scenarij 9 – Stavljanje relevantnih proizvoda na tržište od strane subjekta koji je MSP

Scenarij 9a

Trgovac sojom S (trgovac koji nije MSP) s poslovnim nastanom u EU-u kupuje soju [HS 1201] koju je na tržište već stavilo drugo poduzeće. Trgovac S s poslovnim nastanom u EU-u (trgovac koji nije MSP) prodaje soju poduzeću T (gospodarski subjekt koji je MSP) s poslovnim nastanom u EU-u. Poduzeće T od te soje proizvodi sojino brašno [HS 1208 10] i prodaje ga.

— Trgovac S je trgovac koji nije MSP kad prodaje (*stavlja na raspolaganje*) soju poduzeću T jer je soja relevantni proizvod obuhvaćen Prilogom I. EUDR-u. To znači da trgovac S mora provjeriti je li se postupalo s dužnom pažnjom sa sojom i podnijeti novu izjavu o postupanju s dužnom pažnjom u informacijski sustav u kojemu trgovac S može uputiti na postojeću izjavu koju je dostavio dobavljač u skladu s člankom 4. stavkom 9. prije prodaje soje poduzeću T. Trgovac S i dalje je odgovoran za usklađenost.

— Poduzeće T je gospodarski subjekt kad stavlja sojino brašno na tržište tako što ga prodaje, jer je preradio soju u novi proizvod (sojino brašno) koji je relevantan proizvod s drugom oznakom HS prema Prilogu I. EUDR-u. Budući da je ta prodaja koju obavlja poduzeće T stavljanje na tržište (*prvo stavljanje na raspolaganje*) novog relevantnog proizvoda, poduzeće T je gospodarski subjekt. Budući da je poduzeće T MSP, ono ne podliježe obvezi postupanja s dužnom pažnjom prije stavljanja sojina brašna na tržište i ne mora podnijeti izjavu o postupanju s dužnom pažnjom u informacijski sustav jer se dotično sojino brašno proizvodi od soje koja je već bila predmet dužne pažnje i za koje je trgovac S već podnio izjavu o postupanju s dužnom pažnjom u skladu s člankom 4. stavkom 8., ali je poduzeće T i dalje odgovorno za usklađenost.

Scenarij 9b

Privatni vlasnik šume U (gospodarski subjekt koji je MSP) s poslovnim nastanom u EU-u siječe dio svojih stabala kako bi obradio trupce u rezano drvo [HS 4407] u svojem poduzeću s ciljem izravne prodaje drugim poduzećima.

— Vlasnik šume U je gospodarski subjekt pri prodaji rezanog drva, što znači da vlasnik šume U mora postupati s dužnom pažnjom i dostaviti izjavu o postupanju s dužnom pažnjom za rezano drvo prije njegove prodaje, a ne prije sječe stabala.

[Ako bi u navedenom scenariju 9b vlasnik šume U posjekao dio svojih stabala kako bi napravio rezano drvo za vlastitu upotrebu u svojem domu, primjerice za svoju ogradu, tad on nije gospodarski subjekt i stoga ne podliježe obvezama na temelju EUDR-a. Isto bi vrijedilo i ako bi od tih posječenih stabala izradio druge relevantne proizvode za osobnu uporabu, kao što je namještaj za svoju kuću ili drveni okviri za fotografije, ili ako bi upotrijebio trupce za zagrijavanje svoje kuće.]

Scenarij 10 – Relevantni proizvodi koji se nude na prodaju na internetu ili na drugi način prodaje na daljinu

Osoba V (trgovac koji je MSP) s poslovnim nastanom u EU-u kupuje drvene okvire za fotografije [HS 4414] za daljnju prodaju putem svoje internetske trgovine rukotvorinama u okviru trgovačke djelatnosti. Drvene okvire za fotografije je već podvrgnuo dužnoj pažnji gospodarski subjekt Z.

— Osoba V je trgovac kad stavlja na raspolaganje na tržištu drvene okvire za fotografije, a gospodarski subjekt ako izvozi drvene okvire u treću zemlju, jer su drveni okviri relevantan proizvod prema Prilogu I. EUDR-u. EUDR *ne* sadržava odredbe prema kojima bi se puko nuđenje na prodaju na internetu ili drugim načinima prodaje na daljinu smatralo stavljanjem na raspolaganje na tržištu ili izvozom. Osoba V se mora uskladiti s EUDR-om prije sklapanja ugovora o kupnji s kupcem drvenih okvira za fotografije.

PRILOG II.

PRIMJERI ZAHTJEVA U POGLEDU INFORMACIJA I DUŽNE PAŽNJE ZA SLOŽENE PROIZVODE OBUHVAĆENE PRILOGOM I. EUDR-U

Primjer 1: Ispunjeni su zahtjevi u pogledu informacija i dužne pažnje za relevantni proizvod i sve dijelove koji sadržavaju druge relevantne proizvode ili su od njih izrađeni.

<table>
<tr><td>Vrsta proizvoda</td><td colspan="4">Količina</td><td>Je li u vezi s relevantnim proizvodom postupano s dužnom pažnjom?</td></tr>
<tr><td>nesastavljeni uredski namještaj (HS 9403)</td><td colspan="4">1500 komada</td><td>Da, gospodarski subjekt postupao je s dužnom pažnjom u skladu s člankom 8. EUDR-a, uključujući zahtjeve u pogledu informacija iz članka 9. (vidjeti u nastavku) i podnio izjavu o postupanju s dužnom pažnjom.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Dio relevantnog proizvoda (sastavni dio)</td><td colspan="4">Informacije o relevantnim dijelovima proizvoda (prema članku 9.)</td><td rowspan="2">Je li dio relevantnog proizvoda obuhvaćen izjavom o postupanju s dužnom pažnjom?</td></tr>
<tr><td>Opis[2]</td><td>Vrsta</td><td>Zemlja proizvodnje</td><td>Geolokacije robe</td></tr>
<tr><td>unutrašnjost</td><td>ploča iverice (HS 4410)</td><td>sitkanska smreka (Picea sitchensis)</td><td>država članica EU-a</td><td>Više nasada. Sve geolokacije su poznate.</td><td>Da, gospodarski subjekt uputio je na postojeću izjavu o postupanju s dužnom pažnjom nakon što je utvrdio da je dužna pažnja pravilno provedena.</td></tr>
<tr><td>lice i stražnja strana</td><td>0,5 mm furnira (HS 4408)</td><td>europska bukva (Fagus sylvatica)</td><td>država članica EU-a</td><td>Privatni vlasnici šuma. Sve geolokacije su poznate.</td><td>Da, gospodarski subjekt uputio je na postojeću izjavu o postupanju s dužnom pažnjom nakon što je utvrdio da je dužna pažnja pravilno provedena.</td></tr>
</table>

Primjer 2: Ispunjeni su zahtjevi u pogledu informacija i dužne pažnje za relevantni proizvod i sve dijelove koji sadržavaju druge relevantne proizvode ili su od njih izrađeni.

Vrsta proizvoda	Količina	Je li u vezi s relevantnim proizvodom postupano s dužnom pažnjom?
proizvodi od kakaa (HS 1806)	2000 kg	Da, gospodarski subjekt postupao je s dužnom pažnjom u skladu s člankom 8. EUDR-a, uključujući zahtjeve u pogledu informacija iz članka 9. (vidjeti u nastavku) i podnio izjavu o postupanju s dužnom pažnjom.

Vrsta proizvoda	Količina			Je li u vezi s relevantnim proizvodom postupano s dužnom pažnjom?
Dio relevantnog proizvoda (sastavni dio)	Informacije o relevantnim dijelovima proizvoda (prema članku 9.)			Je li dio relevantnog proizvoda obuhvaćen izjavom o postupanju s dužnom pažnjom?
	Opis	Zemlja proizvodnje	Geolokacije robe	
sastojak	kakao maslac (HS 1804)	nekoliko trećih zemalja	Više poljoprivrednih gospodarstava / malih gospodarstava. Sve geolokacije su poznate.	Da. Nije postojala izjava o postupanju s dužnom pažnjom, pa je gospodarski subjekt proveo dužnu pažnju za taj dio relevantnog proizvoda.
sastojak	kakao pasta (HS 1803)	nekoliko trećih zemalja	Više poljoprivrednih gospodarstava / malih gospodarstava. Sve geolokacije su poznate.	Da, gospodarski subjekt uputio je na postojeću izjavu o postupanju s dužnom pažnjom nakon što je utvrdio da je dužna pažnja pravilno provedena.

Primjer 3: Zahtjevi u pogledu informacija i dužne pažnje nisu ispunjeni za relevantni proizvod i sve dijelove koji sadržavaju druge relevantne proizvode ili su od njih izrađeni. Relevantni proizvod ne može se staviti na tržište jer nisu poznate geolokacije robe povezane s jednim relevantnim proizvodom unutar složenog proizvoda.

Vrsta proizvoda	Količina				Je li u vezi s relevantnim proizvodom postupano s dužnom pažnjom?
Šperploča (HS 4412)	8500 m^3				Da, dužna pažnja je provedena, ali s obzirom na to da je u postupku postupanja s dužnom pažnjom otkriveno da potrebne informacije o geolokaciji nisu dostupne, relevantni proizvod ne može se staviti na tržište.
Dio relevantnog proizvoda (sastavni dio)	Informacije o relevantnim dijelovima proizvoda (prema članku 9.)				Je li dio relevantnog proizvoda obuhvaćen izjavom o postupanju s dužnom pažnjom?
	Opis	Vrsta	Zemlja proizvodnje	Geolokacije robe	
lice i stražnja strana	listovi furnira (HS 4408)	bintangor (*Calophyllum* spp.)	treća zemlja	Više koncesija. Sve geolokacije su poznate.	Da, gospodarski subjekt uputio je na postojeću izjavu o postupanju s dužnom pažnjom nakon što je utvrdio da je dužna pažnja pravilno provedena.
unutrašnjost	listovi furnira (HS 4408)	Topola (*Populus* sp.)	treća zemlja	Šuma na poljoprivrednom zemljištu. Geolokacije nisu navedene/ nepoznate su.	Ne, nije moguće ispuniti obveze dužne pažnje ako geolokacija nije poznata.

Primjer 4: Zahtjevi u pogledu informacija i dužne pažnje nisu ispunjeni za relevantni proizvod i sve dijelove koji sadržavaju druge relevantne proizvode ili su od njih izrađeni. Relevantni proizvod ne može se staviti na tržište jer nisu poznate geolokacije robe povezane s jednim relevantnim proizvodom unutar složenog proizvoda i informacije o vrsti nisu bile dostupne za drugi relevantni proizvod.

Vrsta proizvoda	Količina				Je li u vezi s relevantnim proizvodom postupano s dužnom pažnjom?
papir za pisanje (90 g/m²) (HS 4802)	1200 tona				Da, postupak dužne pažnje je proveden, ali informacije koje su potrebne za taj postupak nisu dostupne pa se dotični proizvod ne može staviti na tržište.
Dio relevantnog proizvoda (sastavni dio)	Informacije o relevantnim dijelovima proizvoda (prema članku 9.)				Je li dio relevantnog proizvoda obuhvaćen izjavom o postupanju s dužnom pažnjom?
	Opis	Vrsta	Zemlja proizvodnje	Geolokacije robe	
celuloza	celuloza od kratkih vlakana (HS 47)	*Acacia mangium*	treća zemlja	Plantažna šuma. Geolokacija je poznata.	Da, gospodarski subjekt uputio je na postojeću izjavu o postupanju s dužnom pažnjom nakon što je utvrdio da je dužna pažnja pravilno provedena.
celuloza	celuloza od kratkih vlakana (HS 47)	miješana tropska tvrda drva nepoznatih vrsta	treća zemlja	Plantažne šume. Sve geolokacije su poznate.	Ne, nije moguće ispuniti obveze dužne pažnje ako nisu identificirane sve vrste u drvnim proizvodima.
celuloza	celuloza od dugih vlakana (HS 47)	*Pinus radiata*	treća zemlja	Plantažne šume. Geolokacije nisu navedene/ nepoznate su.	Ne, nije moguće ispuniti obveze dužne pažnje ako geolokacija nije poznata.

Primjer 5: Zahtjevi u pogledu informacija i dužne pažnje nisu ispunjeni za relevantni proizvod i sve dijelove koji sadržavaju druge relevantne proizvode ili su od njih izrađeni. Relevantni proizvod ne može se staviti na tržište jer je dužna pažnja provedena za jedan relevantni proizvod iz složenog proizvoda pokazala da je povezan s deforestacijom.

Vrsta proizvoda	Količina	Je li u vezi s relevantnim proizvodom postupano s dužnom pažnjom?
proizvodi od kakaa (HS 1806)	900 kg	Da, postupak dužne pažnje je proveden, ali nije moguće potvrditi da proizvodi nisu povezani s deforestacijom pa se dotični proizvod ne može staviti na tržište.

Vrsta proizvoda	Količina			Je li u vezi s relevantnim proizvodom postupano s dužnom pažnjom?
Dio relevantnog proizvoda (sastavni dio)	Informacije o relevantnim dijelovima proizvoda (prema članku 9.)			Je li dio relevantnog proizvoda obuhvaćen izjavom o postupanju s dužnom pažnjom?
	Opis	Zemlja proizvodnje	Geolokacije robe	
	kakao maslac (HS 1804)	nekoliko trećih zemalja	Više poljoprivrednih gospodarstava / malih gospodarstava. Sve geolokacije su poznate.	Da, gospodarski subjekt uputio je na postojeću izjavu o postupanju s dužnom pažnjom nakon što je utvrdio da je dužna pažnja pravilno provedena.
	kakao pasta (HS 1803)	nekoliko trećih zemalja	Više poljoprivrednih gospodarstava / malih gospodarstava. Sve geolokacije su poznate.	Da, gospodarski subjekt uputio je na postojeću izjavu o postupanju s dužnom pažnjom nakon što je utvrdio da je dužna pažnja pravilno provedena.
	kakao prah (HS 1805)	nekoliko trećih zemalja	Više poljoprivrednih gospodarstava. Sve geolokacije su poznate.	Ne. Dužna pažnja je provedena, ali je na nekim lokacijama bilo deforestacije nakon krajnjeg roka, stoga sastavni dio nije u skladu s člankom 3. i zabranjen je.